

Беинса Дуно

*В царството на
живата природа*

ВЛИЯНИЕТО НА СЛЪНЧЕВАТА ЕНЕРГИЯ

Слънцето съставлява **извор** от жива енергия за цялата слънчева система. По отношение на Земята енергията на Слънцето е положителна. Тя се развива в положително и в отрицателно електричество и в положителен и в отрицателен магнетизъм. Земната енергия по отношение на Слънцето е отрицателна (Земята има и двата вида енергии, но предимно е отрицателна; и Слънцето има и двата вида енергии, но **предимно** е положително). От съприкосновението на тия две енергии се произвежда животът на Земята. Този посредник, който съединява и трансформира тези две енергии, е наречен от учените етер. Той прониква пространството и цялата Земя. Окултистите го наричат **животворна плазма**; мистиците го наричат **дух**. И в книгата **Битието** (гл. I, ст. 1-2) се казва: “В началото създаде Бог небето и Земята. А Земята беше неустроена и пуста; и тъмнината бе върху бездната; и Дух Божи се носеше върху водата”.

Строежът на Слънцето и строежът на клетките е подобен. Слънцето има в себе си три области: едната от тях приготвя енергията; втората я акумулира (събира) и трансформира, а третата я препраща към Земята. Също и в клетките има три области: външна, която възприема слънчевата енергия; средна, която я акумулира в себе си, и вътрешна, която я преработва и превръща на жизнена сила. Тези три области ги има и в организма в по-развита форма. Те най-лесно личат в зародиша. Първата, външна зачатъчна обвивка се нарича **ектодерма** (видимата); средната се нарича **мезодерма**, а която е в центъра, вътрешната, се нарича **ендодерма**.

Енергията, която нашето Слънце получава от централното Слънце на нашата видима вселена, първоначално е положителна, но после се поляризира на положителна и отрицателна.

Има един важен закон: колкото Земята е по-отрицателна, толкова възприемателната и способност на положителната слънчева енергия е по-голяма; и обратно, колкото Земята е по-положителна, толкова е по-малка възприемателната и способност.

Всяко небесно тяло приема енергии с отрицателния си полюс, а ги изпраща чрез положителния.

Когато един център е положителен, той дава, а когато е отрицателен, взима. Положителната енергия твори, а отрицателната гради.

По голямата част от енергията, която нашето Слънце приема от централното Слънце, се консумира от нашето Слънце. И сравнително малка част от нея отива на планетите. Енергиите, които Земята приема от Слънцето, значително се преобразяват. Като проникват в земните пластове, последните поглъщат от тях всички хранителни елементи и остава само това, което не може да ползува. Така преобразени, тези енергии вече не са полезни за развитието, и затова се изпращат от Земята в космическото пространство и от там по известни пътища се връщат пак на Слънцето. Последното от своя страна ги препраща към централното Слънце за по-нататъшна преработка, за да добият своя първоначален ритъм.

От полунощ до обяд Земята (в същност, дадено място) е отрицателна и **затова възприема повече**, а от обяд до полунощ е положителна и **затова дава повече**. От полунощ Земята почва да изпуска в космическото пространство отрицателна енергия, а на нейно място приема от Слънцето положителна. При залез Слънце Земята е най-положителна и **затова дава най-много**. След обяд Земята почва да изпуска в космичното пространство положителни енергии и като изпусне достатъчно количество, тя става отрицателна. Това става постепенно и надмощие на отрицателните енергии над положителните имаме към полунощ. Сутринта при изгрев Земята е най-отрицателна, т.е. **приема най-много**. Този факт е от извънредно голяма важност, за да се оцени значението на изгрева. Трябва да имаме пред вид следния закон: Ние сме част от земния организъм и затова когато земният организъм приема, и човешкият организъм приема; и обратно: когато Земята дава, и човек дава¹. **Затова именно най-силно действащи са първите слънчеви лъчи**. Тогава и човешкият организъм е най-възприемчив към слънчевите енергии. Сутринта имаме всякога повече прана или жизнена енергия²), отколкото на обяд. Тогава живият организъм поглъща най-много и най-мощни положителни енергии (прана). Първите слънчеви лъчи (при изгрев) са най-активни; тогава Слънцето е в апогея на своята дейност. Слънчевата енергия минава всеки ден през четири периода: от 12 часа среднощ до 12 часа на пладне има прилив на слънчева енергия, а от 12 часа на пладне до 12 часа среднощ — отлив.

Приливът, който започва от 12 часа полунощ, дохожда до най-високата си точка при изгрева на Слънцето. Този прилив е най-силен и най-животворен! Той постепенно намалява до пладне, след това започва отливът и най-силният отлив е при залез. При това, според закона на движението на онази част от Земята, която постоянно се обръща и приближава към Слънцето, намира се в най-благоприятни условия за своето развитие. А частта и, която се отдалечава, губи повечето от тези условия. **Един час преди изгрева на Слънцето неговата енергия има психическо влияние върху клетките на тялото** — обновява тяхната енергия и създава нов импулс за работа у тях.

Преди изгрев лъчите, които се пречупват през атмосферата, имат влияние повече върху мозъка. Във време на изгрева лъчите на Слънцето, които идват по права линия, имат влияние върху дихателната система и върху нашата чувствителност. А колкото приближава към пладне, същите лъчи имат влияние върху стомашната (храносмилателната) ни система. **Затова лечебността на слънчевата енергия е различна: преди изгрев Слънце — за подобрене на мозъчната нервна система; при изгрев Слънце за уякчаване на дихателната система, а от 9-12 часа — за уякчаване на стомаха, т.е. през това време от деня слънчевите лъчи произвеждат целебно действие на болния стомах.** А след обяд, изобщо, слънчевата енергия има малки целебни резултати.

Повърхностно погледнато, би трябвало слънчевите лъчи да са най-лечебни към един-два часа след обяд, когато топлината им е най-голяма. Но ако слънчевите лъчи действуха лечебно чрез топлината си, тогава защо топлината от печката не може да замени лечебното им действие? Не е слънчевата топлина главният лечебен фактор, а други по-високи енергии, които можем да наречем прана (жизнена енергия), а към тях Земята е по-възприемчива сутринта.

Когато най-новите научни изследвания говорят, че слънчевите лъчи са най-лечебни преди обяд, то някой би могъл да възрази така: когато у нас е изгрев, то за други е обяд, а за трети е залез. Тогава защо е тази разлика в лечебното действие на лъчите в разните часове на деня? Причината за тази разлика се крие в различната възприемателна способност на Земята и на организма.

Аналогично нещо става и в течението на годината. През всички годишни времена слънчевите лъчи не действуват еднакво. Земята (в същност, дадено място) в началото на пролетта е повече отрицателна и затова тогава най-много приема. Ето защо, от всички годишни времена през пролетта слънчевите лъчи действуват най-лечебно. От 22 март нататък Земята постепенно става положителна. През лятото тя е вече доста положителна и затова приема по-малко (И летните лъчи действуват, само че по-слабо).

В началото на пролетта има повече прана и организмите я приемат повече. През лятото само топлината е повече, а не онази прана или жизнена енергия, която е в изобилие в началото на пролетта. Има известни признаци, по които може да се познае, кога има набрана повече прана в природата.

Така че слънчевата енергия през четирите годишни времена указва четири вида влияния. Пролетта и лятото представляват прилив на слънчевата енергия към Земята, а есента и зимата — отлив. Затова най-благоприятното влияние на Слънцето започва от 22 март. Всички онези организми, които са здраво устроени, се ползват от тази енергия, а слабите организми се разтопяват от нея и отслабват още повече: от 22 март Земята работи по-творчески. Творческите и сили са в дейност. Когато на пролет положителната слънчева енергия се увеличава на Земята, тогава творческата дейност на Земята се увеличава и затова имаме по това време този силен растеж; най-голямата органическа работа се свършва тогаз.

Най-добрите месеци за обновяване са от 22 март, през целия месец април и май до 22 юни. На последната дата всяко растение спира.

Денят може да се раздели на 4 периода от по 6 часа: от 12 часа полунощ до 6 часа сутринта — това е пролетта; от 6 часа сутринта до 12 часа на пладне — това е лято; от 12 часа на пладне до 6 часа вечерта (до залязването на Слънцето) — това е есен. А от 6 часа вечерта до 12 часа полунощ е зима. Поради въртенето на Земята, през известно време на годината лятото на деня е по-дълго, а зимата по-къса. Зимно време е обратно.

Ние, хората на Земята, трябва да следваме през живота си пътя на растенията; те разбират закона за растенето по-добре. Слънчевата енергия слиза върху Земята като обширна струя,

опасва я от Северния полюс към Южния и се повръща пак към Слънцето. Някои учени поддържат, че тази именно енергия е, която движи Земята около нейната ос. Когато растенията усетят, че тази потенциална енергия започва да се проявява и да приижда към Земята, те напъпват, приготвяват се, а като се усили тя, те се разлистват и най-сетне се разцъфтяват и завързват, като се стремят да съберат всичката тая енергия, за да се оплодотворят. Тази енергия се предава на растенията чрез животворната плазма. Затова е именно добре, когато видим растенията да напъпват и цъфнат, в човешката душа да се роди една вътрешна радост, че наближава денят на нейното освобождение. Човек трябва да отвори чувствата си с обич към тази животворна сила, която го обгръща, за да може да приеме нейното благотворно влияние за освежаване на своите мисли, чувства и сили.

Пролетно и лятно време, от 22 март всяка година, препоръчително е да се ляга и да се става рано, за да се посреща Слънцето и да приеме човек своя дял от него, тъй както пчелите събират нектар от цветята. Всеки трябва да прави опити ред години, за да се убеди в тази истина. Не е тук необходимо сляпо вярване. Всеки сам ще си изработи свои собствени схващания и понятия за благотворното действие на Слънцето. Това не е никакво заблуждение, а дълбоко разбиране основния закон на великата природа. Винаги трябва да бъдем в съгласие с нейните постановления и да разбираме, че в тях се съдържат истинските методи за нашия живот. И ако ние вървим в съгласие с тях, всякога можем да бъдем умни, здрави, силни и щастливи. Следователно, ние трябва да посрещаме служителите на природата добре. Един от тези служители е Слънцето. Затова псалмопевецът казва: “И обръщаха се и търсеха Бога **на ранина**” (псалом 78) и: “Добре е да славословим Господа и да песнопеем на името Ти, Всевишни: да възвещаваме **на ранина** милостта Ти” (псалом 92), а не казва: “Вечер ще Те славя, Господи!” Когато природата започва работата си, тогава и ние трябва да започваме нашата. Това е то Божественото, великото в живота, т.е. да мислим и чувствуваме, тъй както великата разумна жива природа се проявява, а не тъй, както хората са измъдрили всевъзможните системи и верую. Защото “верую” в света — това е Истината; същината на живота — това е Любавта, а смисълът на този живот — това е Мъдростта.

Казахме по-рано, че Слънчевата система е аналогична с организма. В организма стават процеси, аналогични на процесите в Слънчевата система. Слънчевата енергия като дойде в мозъка, претърпява такива видоизменения, каквито претърпява, като дойде на Слънцето от централното Слънце. Мъчно може да се обясни това, понеже хората имат механическо, а не разумно, психическо схващане. Отрицателният полюс е чувствителността, чувствата, а положителният — мисълта. В човешкия организъм мозъкът е положителен, а симпатичната нервна система е отрицателна. И в космоса е аналогично. В лявата страна на човешкото тяло енергията слиза надолу към левия крак и после по десния крак и по дясната страна се качва нагоре. Такова електро-магнитно течение има и около всеки орган. Например по дясната вежда минава положителна енергия. Тя от там се извива и се спуща под дясното око, където се превръща в отрицателна енергия. От там се качва над лявото око и там е вече отново положителна. След това се спуща под същото око като отрицателна енергия. По този начин в движението си тази енергия образува нещо като осморка.

В точката между веждите или в корена на носа има един разумен център, който регулира тези течения около очите. Този център можем да наречем Мълчаливото, Разумното в природата, което регулира силите.

Кръвообращението се дължи главно на електромагнитните течения. Ако те не подкрепяха движението на артериалната кръв, то сърцето не би имало тази възможност само. Но кръвта се движи в човешкия организъм благодарение на това, че има един космически импулс в света, който постоянно регулира кръвообращението на всички организми. На същото космическо електромагнитно течение се дължат и движенията на протоплазмата в клетката: циркулацията и ротацията; после движението на Слънцето, планетите и другите небесни тела.

Енергията, която Земята взима от Слънцето, може да се сравни с артериална кръв, а тази, която изпраща към Слънцето може да се сравни с венозна кръв. **Нашето Слънце играе ролята на сърце, а още по-добре играе тази роля централното Слънце.** Както нечислата кръв от тъканите трябва да се върне към сърцето и от там в дробовите за да се пречисти, така също и енергиите на Земята се възвръщат към Слънцето, за да добият първоначалния ритъм.³⁾

Ние считаме Слънцето не като някакво мъртво тяло, а като живо същество. Да допуснем, че някой учен човек поздравява съвременното общество от далеч със своите гранати. Какво ще бъде нашето понятие за този човек? Това ще бъде изучаване само на физическата му страна. Ако ли допуснем, че същият ни изпраща чрез някой рефлектор своите лъчи — написани поеми с неговите поздрави или пък ни изпраща своите плодове: в първия случай енергията му ще бъде разрушителна, във втория — ободрителна, а в третия — оживителна. Сега изучаваме само двата рода енергии на Слънцето. Всички болести на Земята се образуват от Слънцето. Т.е., ако ние сме коравосърдечни, неотзивчиви и своенравни, Слънцето ни поздравява със своите шрапнели; ако сме умни, то ни поздравява със своите светли поеми, които внасят радост и веселие, и най-сетне, ако сме духовни и обичаме природата, то ни изпраща своите живи плодове и внася в нас зачатък на **новия живот** — туй, което в религията наричат **възкресение**.

Невежите ще разберат природата по нейните ограничителни физически закони, умните — по нейните светли поеми, а духовните — по нейните животворни плодове, от които изтича животът за цялото човечество.

СЕГАШНОТО ПОЛОЖЕНИЕ НА ЧОВЕЧЕСТВОТО.

Този въпрос до сега са го разглеждали от най-разнообразни становища, но необходимо и целесъобразно е той да се разгледа от едно ново становище, което да хвърли повече светлина върху него. Колкото минарето и да е високо, ходжата все си пее, което знае. Не трябва да се повтаря това, което ходжата повтаря. Във всички области на живота, в неговите индивидуални, обществени, политически и духовни прояви се забелязва същото повторение, което ходжата прави. И в личния живот на хората не се показват признаци, че са напуснали старите схващания; и много малко, даже едва се забелязва какъв-годе интерес към личен напредък. И в просветното дело пак се пее старото учение на ходжата. Започне ли се уж реформиране на политическия живот, уж подтикваме на народите в нов път, като ходжата пак се пее старото. Могат да се проповядват разни висши идеи, може да се говори за Бога, за общи идеали, за народа, за човечеството, но всякога си вършат това, което си знаят.

Но съвременният живот е решил да не се качва на старото минаре. Новият живот е решил вече да не слуша гласа на ходжата, понеже от него с хиляди години се е чувало все един и същи глас и все едно и също пеене.

За да се поправи съвременното общество, има в природата само два метода, с които тя си служи: единият метод или закон е законът за прецеждане, който подразбира сгъстяване, изстудяване, слизание надолу в почвата, в пластове на която трябва да се оставят всички ония утайки, които са се натрупали, и водата да излезе в някоя долина опреснена и пречистена. Но за този процес всякога се изисква едно голямо налягане: **водата** трябва да слезе отгоре надолу. Другият метод, с който си служи природата, е чрез изпаряване; той подразбира разширение на водните капки, превръщането им на паровидни и издигането им на високо. А това става чрез закона на топлината или чрез закона на магнетическото привличане на водните пари горе, в пространството. Тия капки, по тоя начин опреснени, обновени, оживотворени и напълнени с енергия, се повръщат към Земята и донасят своето благословение от въздушното пространство на всичките растения, като измиват листата им, т. е. подобряват дихателната им система, освежават корените им, като размекват почвата около тях и с това дават възможност на задържаните сокове да се възприемат и прекарат в организма на растението.

Първият процес на прецеждането е подобен на желанията, които се извършват в сърцето, а вторият процес е подобен на мислите, които се пораждат в ума и се повдигат нагоре. Първият процес е потребен, за да се пренесат капките от високите места на сушата към пониските, и да се даде възможност на всички семенца в почвата да поникнат, да проявят своя живот и да принесат своите плодове, нужни на хората и на всички живи същества, а вторият процес е необходим, за да се пренесе влагата от морските равнини към сушата. Обаче тия два метода трябва да се съединят в едно. Освен тях, има и трети метод, който е метод на движение, т. е. горе във въздушното пространство трябва да се явят въздушните движения, които да пренесат парите от океана към сушата. Този процес е обяснен във физиката в смисъл, че има две въздушни течения: топло и студено. Топлото течение върви отдолу нагоре, а студеното — отгоре надолу. Тия две течения означават човешката воля, която действа в човешкото сърце и в човешкия ум. Течението на сърцето е топло: то е течение отдолу нагоре, а течението на ума е студено — отгоре надолу. Там, където тези две течения се срещат, се зачева животът. По същия начин и в пространството, когато водните пари се намерят между тия две течения, топлото и студеното, те се прекръстосват и образуват водните капки. Така се явява дъждът, носител на най-великото благо за развитието на растенията и за поддържане на живота.

В съвременния обществен живот туй течение на сърцето трябва **да се прати нагоре**, да опресни и пречисти атмосферата на човешкия живот. По същия начин, както влагата трябва да обсеби и обедини всички ония малки частички от прах, сажди и други подобни в пространството, така трябва да дойде и вторият процес на изстудяването, на човешката мисъл (законът на самопожертвуването), та всички капки да се изпатят на Земята, а заедно с тях и казаните неканени гости (прашинките в пространството) ще слязат долу на работа. По аналогия трябва да се каже, че всички отрицателни елементи, от които съвременните хора се оплакват, това са ония малки прашинки, които природата е повдигнала нагоре за известна цел

— за да съгради водните капки или да им даде стабилен скелет. При сегашните условия разумният живот е изпратил тия неорганизирани елементи, според нашето схващане, за да образуват скелета на новите мисли и желания. Следователно, по същия закон, ние няма защо да се оплакваме от положението, а трябва да облечем съществуващите обществени фактори в плът и кръв.

Ще припомним тук едно свидетелство от стария завет: един от еврейските пророци, Езекиил, видял поле, пълно с кости, които били сухи. И Господ пита пророка: “Могат ли тия кости да оживеят?” А пророкът отговорил: “Могат, Господи, ако Ти кажеш”. И тогава Господ казал на пророка: “Проречи сега тия кости да се съберат”. — Пророкът казал и след това в своето видение вижда, че тия кости почват да се събират кост с кост, сетне започват да се обличат с мускули и да се покриват с кожа, докато се образували човешки форми. Тогава Господ казал на пророка: “Проречи сега да дойде Духът”. И когато пророкът казал това мощно слово за Духа, според както му било казано, той видял, че всичкото това множество станало на краката си като голямо войнство и тръгнало напред.

Съвременното човечество наподобява на тия сухи кости. Те са разхвърляни по цялото лице на Земята, без никаква вътрешна, тясна връзка и между тях постоянно има стълкновение от движението на земните бури. За това те питат сега: “Защо е това стълкновение между нас?” Отговаряме: “Защото няма никаква връзка помежду ви”. Тия кости са подобни на есенните листа, които вятърът постоянно отвява и тласка във всички посоки. Това са всички съвременни обществени прояви, които са резултат на висящи, неразрешени общочовешки въпроси.

И сега Господ наново пита пророка: “Тия кости на съвременното човечество могат ли да оживеят? Могат ли да се съединят и обединят, да образуват едно цяло за въдворяването на Божието царство на Земята?” И пророкът отговаря: “Може, Господи, ако Ти кажеш”. И този живият Господ казва на пророка: “Изкажи тогава мощното слово в Моето име”. И пророкът е произнесъл вече това магическо слово и ние виждаме вече тия кости да се събират и организират, да се обличат в мускули, в плът и кръв и да се обвиват в кожа. Заражда се вече една нова идея за братство; например Обществото на народите, стремежът за сближение на народите, за взаимодействие, за икономическо разбиране между народите, за даване свобода на подписаните и пр. Остава още последният момент, да каже пророкът: “Да дойде Духът”. Тогава всички тия кости ще станат на краката си като едно цяло и всички ще се намерят пред свършения факт на обединеното човечество в закона на човешкото братство. Тогава ще бъде денят на общото възкресение на всички народи по лицето на Земята.

На тия живи кости, които са почнали да се съединяват и обединяват, да се обличат в жили, в мускули, в плът и кръв, и които наскоро трябва да станат на краката си, ние препоръчваме горе споменатите две течения; топлото и студеното, едното от които върви отдолу нагоре, а другото — отгоре надолу. Те ще опреснят живота на новооживелите кости, ще им дадат подтик към нова работа, да почнат да създават своите клонове и клончета, своите пъпки и листа, да образуват своите цветове и плодове, за да узреят семките на живота вътре в тях. Следователно, **трябват учители** умни и добри, себеотвержени и безкористни, които да живеят за другите.

Тия кости, които сега се събират, са костите на младите, на ония деца, които сега се раждат, на ония момци и моми, които сега стават, на ония обществени дейци, които сега започват своята работа. И всичката философия седи в това, да не се спъват в тая тяхна работа. Ще стане по същия начин, както пророкът е видял, че костите се събират, и той не е отивал да посочва коя с коя да се събере, нито на мускулите — кой мускул кое място да заеме, нито на кръвта — в коя посока да се движи, нито на Духа — как да слезе. Нека като този старовременен пророк всеки да изказва това мощно слово с вяра от ума си, с любов от душата си, с надежда от сърцето си. Това е великото бъдеще, което предстои. И всеки, който така произнася тия думи, бил той отделен човек, бил отделен дом, отделно общество, народ или цялото човечество — законът еднакво работи. Бъдещето носи новия живот и всички кости, които се подчиняват на туй движение на Духа, ще намерят своя път, своето място и своя начин на работа.

Пророкът на новите времена пита: “Тия сухите човеци, тия сухите домове, тия сухите общества, тия сухите народи могат ли да оживеят?” Природата и разумният живот му отговарят: “Могат”. И той произнася вече мощното слово: “Сухи кости от цялото лице на Земята, от четирите и краища, събирайте се и обединявайте се, обличайте се с жили и мускули, обвивайте се с плът, кръв и кожа, защото Духът на великото иде и той ще влезе във вас! Всички вие ще станете на краката си като едно цяло и ще познаете, че сте пратени да бъдете свободни и да работите и служите за доброто на всички”.

СРАВНИТЕЛНИЯТ БИОЛОГИЧЕСКИ ПРОЦЕС. **АНАЛОГИИ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ — НОВИТЕ ХОРА**

Развитието на цялото човечество се извършва по строго определени природни закони. Това, което виждаме от ред години насам да става в живота на съвременните народи, не е нищо друго, освен неизбежен резултат от приложението на тия закони. И ако ние изучим внимателно тези последните, цялото развитие на човечеството — още от създаването на човека до сега — ще ни бъде ясно и няма ни най-малко да се учудваме на големите и разрушителни катаклизми, които се извършват.

За да поясним мисълта си, ще си послужим с една аналогия. Нека разгледаме делението на клетката (виж фигурата на стр.). Знае се, че клетката е онази видима форма, която образува тялото на всички видове организми: растение, животно и човек. Сложното деление на клетките се нарича **кариокинезис** — от гръцката дума “карион” (ядка) и “кинезис” (движение). Отначало клетката се намира в едно почиващо състояние, в което тя се приготвя за по нататъшната си велика работа в живота. В това и състояние силите работят вътре в нея, без да се виждат отвън. В следващата фаза ядрената нишка се разкъсва на части (рисунок 2-6); двете полюсни телца отиват на двата края на клетката и около тях се появяват нишки звездовидно. Помежду двата полюса се нареждат други нишки и образуват нещо като вретено. Ядрените нишки (хромозоми) вземат подковообразна форма и се нареждат по екватора на вретеното; така образуват нещо като звезда (астер) (фигура 7). След това ядрените нишки се разцепват надлъжно и едните половинки се привличат към единия полюс, а другите — към другия. В този момент те образуват двойна звезда (диастер) (фигура 9). След това горните половинки се скачват и образуват ядрената нишка на новата ядка; долните — също (фигура 11). Между двете ядки се появява преградна ципа (между двете нови, дъщерни клетки) (фигура 12).

Виждаме, как при деление на клетката стават много големи пертурбации (разтопяване на ядрената ципа, изчезване на ядката, разкъсване на ядрената нишка, преместване на и други големи премествания и промени). Онзи, който не е посветен може да помисли, че съдбата на клетката е свършена. Той може да се уплаши за съдбата на клетката. Но в края на краищата получаваме нещо хубаво: две нови клетки.

Значи всички тези пертурбации, които биха уплашили незнаещия, водят всъщност към нещо красиво, към хармония, към нещо разумно.

Това има аналогия с живота на човечеството. Нека вземем за пример положението на днешното човечество. Сега човечеството претърпява такова деление в биологическия процес на развитието си, то прекарва последния фазис, тъй като първичната човешка монада, от която е образувано, е към последния, шестия период — да се раздвои. Това се нарича в окултната наука **явяване на шестата раса**. Но понеже тази дъщеря е от по-високо произхождение, за нейното идване стават и по-обширни приготовления: всевъзможни местения, размествания, разрушения и съграждания в народите и между народите. Това, обаче, не трябва никого да плаши: туй, което ни се вижда като разрушение, то е само едно преместване или превръщане на материалите от едно състояние в друго. За пример, вие разрушавате една планинска скала, която е била украшение на една цяла местност, но това правите, за да построите пътищата и градовете си. Пукотът, който се произвежда при разбиването на тази скала, може да внесе тревога у всичките околни овчари и те биха помислили, че става нещо неестествено, но гражданите на съвременната култура, които искат да си построят пътищата и зданията, намират смисъл в пукота и разрушението, понеже чрез тях ще се създадат материалите за постройките. Но и тия материали, ако само се пренасят и натрупват на купове, без да се турят в работа, биха създали други мъчности. За туй те трябва да се натрошат на дребни камъчета, да се настелят по пътя, да се насипят с пясък, да се прекара валяк, за да оглади пътя, да бъде достъпен за съобщение и се пазят хората от големите калища, които спират движението. В градовете пък, от купчините материали трябва да се повдигнат красиви здания, удобни жилища, училища и тем подобни помещения, нужни за културата. Следователно, туй, което става във външния свят, е израз на скрития живот на поменатата човешка монада. По същата аналогия ние виждаме, че художникът, за да пристъпи да нарисува някоя велика картина, трябва да е

обработил зародената в ума му идея, а след това той приготвя своето платно, намира боите и четките си, заема своето удобно ателие и започва да реализира работата си отвътре навън. Когато великият художник започне работата си, той не е облечен в празнични дрехи, не е обут в обуца от последната парижка мода, няма министерски цилиндър на главата си, а съвсем просто е облечен: с една дълга бяла дреха, препасан е с малък пояс, обут с малки чехли, носи проста шапка и има разчорлени коси и тогава с една четка в дясната си ръка, а в лявата — с боите, той вторачва погледа си в бялото платно, стоящо пред него, подобно на първоначалната клетка в почиващо състояние и започва да измерва разстоянията и отношенията върху платното, да прави бели колелца, след туй разпределя своята картина на две отделения, туря основните черти на картината и определя мястото на сенките. Ако художникът рисува едно лице в профил, ще тури само едно око, което е първата звезда, а пък ако иска да го нарисува en face — петото състояние, което се нарича диастрално — ще тури двете очи, а в шестото — той ще определи цялата форма на фигурата и ще отдели тази фигура от бялото поле на платното.

Това именно става сега; този велик художник, който е почнал да върши своята огромна работа, вече зацапва техните закони и четците вече не могат да четат правилно законите; става една вътрешна промяна в човешката душа, а поради това онуй, което човек по-рано е виждал, сега не го вижда, и което по-рано е имало смисъл за него сега остава без смисъл. Разбира се, то е само привидно, както са привидни споменатите пукоти и разрушения на канарата за овчарите. В науката това наричат израждане. За пример, ако нагорещим водата, тя се обръща на пара и “изчезва”. Израждането е процес на превръщане на едно състояние в друго. И съвременното човечество, по същия закон, минава в процеса на своето развитие от едно състояние в друго. Сега хората скоро ще се намерят в положението на пеперудата, която не се радва на листата като един обект за храна, за какъвто ги е считала по-преди по необходимост, а вече миролюбиво каца на листа, без да му причини никаква вреда. Сега тя не го поврежда, понеже вниманието и е насочено към друга посока — към сока на цветята. Тя по-преди, когато е била гъсеница, са били за нея без съдържание; но като е напуснала това състояние и е влязла в новото, те стават обект на нейния живот. Следователно, ние просто трябва да признаем факта, че в света е влязла една нова сила, която действа по един много чувствителен начин.

Промяната, която става, ще ни се уясни, като си послужим с примера за сътворението на човека. Когато Бог го направил от пръст, човек се намирал в едно състояние на неразвито съзнание, а когато Бог вдъхнал в ноздрите му дихание на живот, човек станал жива душа, т. е. проявил ума, разумността и интелигентността, с които могъл да различава разните състояния и промените в проявите на човешкия дух. Значи човекът “оживял”, като придобил разумността, и с нея веднага почнал да се отличава от животните по ума и съзнанието си и по действието на своята воля. Тогава започнал новата си култура — градинарството, като насаждал плодните растения; това именно човекът учил в Райската градина. А след като излязъл от Рая, той се научил на земеделие, да сече дърветата, да троши камъни и да гради къщи. В това си състояние той е дошъл до последния си предел, опитал всичките положения на живота, споходил е в това малко езерце — “в този малък свят на Земята”, — в което е живял, всичките места, изял и изпил всичко в това езерце и като нямало повече, с какво да се храни, той се изложил на съвременния глад, който се отъждествява с появяването на болестта неврастения: тя не е нищо друго освен духовен глад. В разните състояния на тази болест липсват за човека всички ония елементи, в които правилният живот може да се проявява. Такава е промяната, която е станала с човека като индивид.

Следователно, и нашите понятия за света, нашите схващания за индивидуалния и обществения живот, за религията, за семейството, за училището, за църквата и пр. трябва да претърпят коренни промени в своята форма, в своето съдържание и в своя смисъл. Ако ние сме разумни, тия промени ще дойдат по естествения начин на еволюцията, т. е. без никакви сътресения и катастрофи, но ако ние въздействуваме на тях със сила, те ще станат по закона на необходимостта, насилствено. Ние виждаме, че и природата си служи по същия начин: когато човек боледува, природата му казва, че трябва да погладува няколко дни, докато се възвърне естественото състояние на силите, които функционират в човешкия организъм. Но ако човек престъпи тия прости правила в природата и се наяде в това болезнено състояние,

непременно ще настъпят лоши резултати. И съвременното общество, което е погълнало много нездравословни елементи и боледува, ще трябва да ги повърне и ги отдели от себе си, за да оздравее.

Можем да продължим аналогията между делението на клетката и фазите, през които минава човечеството. В една машина работата е разпределена, но не машината разпределя нещата, но разумното, което работи. Така и в клетката ние имаме едно учреждение, едно заведение, в което разумното разпределя работите. Така че клетката сама по себе си не прави тези изменения, но разумното, което се изявява чрез нея.⁴⁾ Тая клетка е поле, дето работят разумните закони на природата.

Клетката е проекция на духовния свят във физическия. Тя се видоизменя поради дейността на една разумност. Последната причинява преминаване на клетката от една фаза в друга, причинява сменяването на нейните методи за дейност. По този начин клетката се усъвършенствува, преминава от по-проста форма и строеж към по-сложни, както една нива от едно пусто място може да се превърне в градина, но не самата тя го произвежда.

Почиващото състояние на клетката, което виждаме в началото, е един подсъзнателен процес. Клетката е вече резултат на едно минало, което е дадено. Размножението на клетката е един разумен процес. Първите фази при делене на клетката, след като е излязла от почиващото си състояние, съответствуват на състоянието, през което е минал човек, а именно **от подсъзнанието към съзнанието**. Най-висока форма на целесъобразност при делението на клетката имаме, когато се разцепват хромозомите, понеже чрез това се постига равномерно разпределение на наследствените качества в двете нови клетки. Този процес е проява на висша разумност. Този процес и образуването на двойната звезда (диастер) съответствува в човека на преминаване към най-висока съзнателна дейност.

Ние виждаме тук, как подсъзнанието, което царуваше в почиващото състояние на клетката, постепенно се сменява към края на клетъчното деление с по-висока проява на съзнанието.

И в развитието на човечеството виждаме, как по-ниските степени на съзнанието се сменят постепенно с по-високите степени — как почваме от подсъзнанието и през съзнанието и самосъзнанието вървим към свръхсъзнанието. Подсъзнанието е началото на една форма, а свръхсъзнанието е в края и. Човечеството е минало през подсъзнателния и съзнателния живот. Сега то развива самосъзнателния живот. Но постепенно ние ще влезем в съприкосновение с един свръхсъзнателен живот. **Свръхсъзнателният процес обединява в себе си подсъзнанието, съзнанието и самосъзнанието. Свръхсъзнателният живот е граница, към която се приближаваме. Свръхсъзнанието ще даде друго направление на човешката еволюция. Подсъзнанието е закон на инволюцията, а свръхсъзнанието е процес еволюционен.** А съзнанието и самосъзнанието са само това, което свързва тези два процеса. Съзнанието и самосъзнанието са равнината, която се образува между слизането и качването и която свързва **двата велики процеса: инволюцията и еволюцията**. Много учени не подозират за инволюцията.

Свръхсъзнанието се проявява, когато една форма преминава в друга; например когато едно животно премине в човек или когато човек преминава в по-висока форма. От дълбочините на подсъзнателния живот сега вече човек се издига постепенно до по-висок съзнателен живот, а именно **самопожертвуването, което показва, че почва да проблясва в него свръхсъзнателният живот т. е. проявява на Божественото. Това е новият тип човек, това е новата раса, която иде**. Както казахме, частите в тая първоначална клетка са разпределили труда си: едни от тях са образували храносмилателните органи, други — дихателните, трети — мозъчната система, четвърти — симпатическата нервна система, пети — мускулите и лигаментите и шести — костите, и ние имаме по този начин появяването на съвременния човек в сегашната му форма. Тази същата клетка, частите на която така са разпределили труда си, и сега още поддържа същия ред на нещата и превежда човешкия организъм в по-висока форма. Тя именно е първоначалната монада, която е организирала цялото колективно човечество. По същия начин в него са се явили разните съсловия, които работят специално за образуването на разните органи на човечеството: всички онези, които работят Земята и онези които разпространяват човешките произведения, образуват стомашната му система, те доставят соковете. А всички онези, които се борят за благото на човечеството, организират мускулите и костите, значи въдворяват реда в този организъм, за да може да се

държи на краката си и да работи с ръцете си, които са емблема на човешката воля. Бащите, майките, свещениците, учителите, писателите и моралистите организират мозъчната система, а братята, сестрите и приятелите образуват съединителните връзки между мозъчната и симпатичната нервна система и пр. Така става ясно, че физическият свят има най-простите движения; след него иде процесът на появяването на жизнения принцип, на чувствата и най-сетне появяването на мисълта.

И така, целокупното човечество, т.е. сборът на всички индивиди, представлява диференцирането на първоначалната монада, която е минала през всичките състояния и е образувала всичките сегашни форми. Всяка форма представлява и начин за проявлението на нейната енергия в областта на физическия свят, на жизнения свят (свят на силите), на чувствения и на мисловния. Расите, народите, обществата, домът, индивидът — всички са тясно свързани помежду си. Туй, което става в расата, става в по-малък размер в народа; това, което става в народа, става в по-малък размер в обществото; това, което става в обществото, става в по-малък размер в дома, а това, което става в дома, същото става в по-малък размер в индивида. Проявата на енергията не е еднообразна, а разнообразна. Когато искаме да сведем всички сили на природата в еднообразни действия, произвеждаме зло в нея, а когато образуваме разнообразие, произвеждаме добро. От това гледище, неморални неща са всички еднообразни неща, а добри — всички, които са разнообразни. Еднообразното е смърт, а разнообразното — живот. В това положение няма никакво противоречие, защото очевидно е, че ако много хора говорят едновременно едно и също, ще се образува само шум и ние не ще можем да разберем смисъла на думите им. Но ако същите хора в един оркестър изпълняват разнообразни партитури от една и съща пиеса, ще образуват хармония. И съвременните хора са станали неморални, защото говорят и искат едновременно едно и също нещо: пари, пари и пак пари. За професор се учил някой, а все за пари говори; свещеник е станал, за пари ламти; учител, съдия и пр. — все към същия идеал се стремят. Цялото човечество говори сега за едно и също нещо: за пари. А те образуват еднообразието в света, но това не е смисъл на живота: то е само едно преходно средство или форма в развитието на човека. Следователно, ако ние дадем на една форма по-голяма стойност, отколкото природата е вложила в нея, създаваме зло.

Същата идея може да поясним и по следния начин: всичките хора говорят за Бога, без обаче да изпълняват Неговата воля — също както за един милионер, т.е. само по отношение на неговите пари. Прицелната точка не е милионера, а парите му. **Ние като говорим за Бога, подразбираме само Неговата сила, от която се нуждаем, без да Го разбираме като Любов, от която произтича животът.** Вместо да се стремим да използваме само силата Му, **необходимо е да вникнем в съдържанието и смисъла на Неговата Любов,** която е извор на всички блага; **не само да вникнем, но и да приложим.** И тогава Бог ще ни се изяви във всичкото си разнообразие и величие. Следователно, съвременното общество трябва да даде свършено друга насока на своето развитие, като премахнем еднообразието в неговите прояви и внесем разнообразие.

За да изясним тази си мисъл, ще приведем следния пример: ако седим постоянно в една добре построена масивна къща, подобна на един средновековен замък и минаваме само от една стая в друга, какъв смисъл може да намерим в такъв живот? Най-после този замък ще ни стане отегчителен и у нас ще се зароди желание да излезем от тази ограничаваща ни среда. А за тази цел трябва да намерим вратата, която ще ни покаже пътя към живата природа. Там в разнообразието на тази природа, ние ще почерпим всички елементи, необходими за повдигането на ума и сърцето ни и за проявлението на нашата воля. И ние сега само минаваме от една стая в друга на замъка.

Този замък на бялата раса, с всички свои народи и общества, е вече изходен и сега става разделянето, което ни показва пътя към живата природа: това разделяне в съвременния европейски живот се изразява в разделяне на богати и сиромаси, на силни и слаби. И сега борбата, която става, е предвестник за прекъсването на последните нишки, които ни държат за старото, а с това прекъсване ще се появи новото човечество — **хората на Любовта**, които ще преобразят съвременния живот и ще покажат, че може да се живее по друг начин, т.е. чрез споразумение и взаимна поддръжка между народите — по-големите народи ще покровителстват по-малките, а и wśród самите народи да се въдвори взаимно разбиране и любов.

СТАРОТО И НОВОТО ЧОВЕЧЕСТВО.

ИНВОЛЮЦИЯ И ЕВОЛЮЦИЯ — МЕТОДИТЕ НА НОВИЯ ЖИВОТ.

В природата съществуват два велики процеса, които взимат участие във всички нейни действия. Единият процес е насочен от центъра към периферията и се нарича **инволюция**, а другият е насочен от периферията към центъра и се нарича **еволюция**. Това са два обновяващи процеса, подобни на процесите на кръвообръщението, които стават във всеки организъм, т.е. на движението на човешката кръв от сърцето към периферията, който се нарича артериален и от периферията към сърцето, който се нарича венозен. В тези два процеса се събужда онази енергия, която е необходима за съграждане условията на живота. Когато се появят известни разстройства или спънки в тези процеси, вината не е в процесите, а у съществото, в което стават те и което не разбира значението на тези процеси. Ако допуснем, че известно човешко същество е обхванато от един неразумен живот, който събужда у него неразумна лакомия, ще видим, че в него ще се натрупат известни излишни вещества, които ще спънат процеса на неговата артериална кръв, а този последния, в замяна, ще спъне процеса на венозната кръв. Тогава веднага ще се яви една вътрешна дисхармония, а като последица от нея, ще настъпят условия за органическите болести. Ние можем да констатираме фактите, че артериалното течение не става правилно или че във венозното има известен застой. И да мислим, че това са причините на появилата се дисхармония, но всъщност причините се съдържат в неразумното ядене, т.е. в употребата на онези храни и вещества, които природата не е определила за организма на това същество. И вследствие на това именно, тя му дава да разбере, че то е престъпило нейните основни закони, правилното движение и правилата на естествената обмяна на веществата. Следователно, тя му дава болести и страдания, за да събуди в него съзнанието, да се позамисли и да се отклони от кривия път, по който е тръгнало. Вие например никога не можете да накарате едно живо същество, било то даже едно животно, което веднъж е погълнало отрова и имало повръщане назад, повторно да възприеме същата храна. Значи, животните в това отношение много по-лесно се възпитават, отколкото човека.

Това, което е вярно за човешкия организъм, същото е вярно и за съвременните общества и народи. И у тях тия постоянни два процеса функционират. Когато в някое общество или в известен народ се появят известни аномалии, известен упадък или израждане на нравите; упадък на обществения морал, на религиозните вявания, на човешката мисъл, от което се появяват помрачението и развращението или казано на научен език — разлагане. Това се дължи на тия странични вещества, които хората са наслоили в обществения или народния организъм — натрупали са се известни неестествени мисли и желания. Една аналогия ще поясни мисълта ми: не е виновен машинистът, който е карал машината, която по причина на несигурния път е дерайлирала, а виновен е онзи, който е построил пътя неправилно. Не са виновни децата, които грешат, а виновни са бащите и майките, които са създали за тях тези условия.

Следователно, ние трябва да се спрем и да разгледаме отблизо, какво изискват тези процеси и ще се уверим, че **процесът на инволюцията изисква чиста кръв, топло сърце, здрави дробове и енергичен мозък или казано на обществен език — чисти морални принципи, безкористен живот, самоотвержена любов и светла мисъл**. Това са материали, които трябва да легнат в организма, за да може човешкият дух правилно да обновява своите органи, защото те изискват постоянна обнова в работата, в която се употребяват. **А процесът на еволюцията изисква честен труд и съзнателна работа, т.е. всяко нещо да се направи така, както трябва, без никакви изкривявания**. Ако членовете на едно общество биха се подчинявали на тези два велики процеса, тъй прости и ясни сами по себе си, то много от съвременните страдания и несгоди на обществото биха се премахнали. Защото не е важно само да се констатира, че машината е развалена, но трябва да се приготви тя за работа; също така не е важно само да се констатират недъзите в обществото, но да се намерят начини за изправление и то разумни. Не е важно само да се констатира, че религията се намира в упадък, но трябва да се намерят причините на този упадък и да се премахнат. В съвременната наука, която изучава болезнените състояния на човешкия организъм, са измерени известни лекарства, които като се дадат на болния, положението му не само не се

подобрява, но се влошава. Това влошаване се нарича криза. След всяка такава криза организъмът се подобрява и усилва, и болезненото състояние се намалява. Следователно, онзи, който не разбира закона, ще каже, че това лекарство е неуместно, понеже произвежда влошаване, но именно спасението седи в това влошаване. И право казва старата българска поговорка: “Водата, докато не се размъти до дъното, не се обистря”. Но именно, коя вода? — не застоялата, а течащата вода — докато тя не се разбърка до дъното, не се очиства. Следователно, ако ние от дъното на нашия живот не извадим онези нечистотии, които спъват нашето правилно развитие, то животът ни няма да се обистри, или другояче казано, няма да се подобри.

Да обясним по-точно нашата мисъл. Всички съвременни хигиенисти твърдят, че зданията, които се строят, трябва да бъдат хигиенични, т.е. да бъдат направени от такива материали, които да не задържат влага, прозорците да бъдат големи, за да може да влиза повече светлина през тях и стаите да бъдат обемисти, за да съдържат повече въздух. При това, те поддържат, че прозорците трябва да бъдат обърнати към Изток, към Юг и към Запад, и пред всяка къща да има градинка, насадена с цветя и дръвчета. Това са според тях най-здравословните жилища⁵⁾. Да допуснем, че една къща е направена по всичките тези правила, но съществото, което живее в нея, по причина на немарливостта си, забравя да отваря често прозорците и. И след като то е живяло дълго време в такава хигиенична къща, най-сетне от покварения въздух ще започне да се чувства в особено неразположение на духа и да мисли, че в тази къща се е загнездил някакъв зъл гений. Този зъл гений е самият той. И какво бихме му препоръчали тогава? — Да отвори прозорците и вратата си, за да нахлуе чист въздух от вън, за да станат тези две течения: инволюционното или артериалното — отвътре навън и еволюционното или еволюционното — отвън навътре. При тази обмяна казаното същество ще почувства, че става известно подобрене. Това подразбира българската поговорка, че като се размъти водата, т.е. като е станало това движение отвън навътре и обратно, водата се е избистрила. И ние ще кажем на съвременните религиозни общества, че техните прозорци от векове са седали затворени и този зъл гений, който ги измъчва, са те самите. Следователно, ние им препоръчваме простия процес: да отворят всичките си прозорци и вратата си, за да навлезе чистият въздух и с него заедно да проникне чистата Божествена светлина. Трябва да се премахнат всичките зацапани прозорци, всичко да бъде толкова чисто и ясно, че като погледне човек отвътре, да види всичко добре, без никаква измама. Така говори природата: на умните и добрите — благословение, мир и радост, а на глупавите и своенравните — страдания, сиромашия и лишения. Защо? — Защото последните не пропускат чистия въздух и чистата светлина, които заобикалят жилищата им.

Но това е общо казано. Това са общи принципи, прогласени от хиляди години, но не са още конкретизирани и приложени в тяхната естествена форма. От хиляди години всички общества и народи страдат. Цялата Земя е покрита само с гробища; времето е затрило ред народи; има хиляди запустели и съсипани градове, които са признак на неразумния човешки живот. Съвременните общества в замяна градят други градове, които ако не изменят живота си, ги очаква същата участ. Някои ще кажат, че такава е участта на човечеството — не, такава е участта на всички онези стари народи, които не са разбрали още този велик Божествен закон. А новото човечество, което е почерпило опитността от миналото, повдига вече своя глас, формулира своята права мисъл, изказва своето здраво слово и конкретизира първите необходими формули за истинското развитие на обществата и народите. **А първата формула е, че всички хора трябва да чувстват, че са близки едни на други и че са необходими части от едно цяло, като органи на един общ организъм, който еднакво има нужда, както от най-малките, така и от най-големите; че и едните и другите в даден момент извършват велики работи за този организъм. Втората формула е: смъртта на едного е смърт на всички и животът на едного е живот на всички.**

Ако майката е здрава, то ще бъде здрава и дъщеря и; ако бащата е здрав, то ще бъде здрав и синът му; ако майката е умна, то ще бъде умна и дъщеря и; ако бащата е характерен, то ще бъде характерен и синът му; ако майката е със сърце, то и дъщеря и ще има същото; ако бащата има доблест, то и синът ще я има. Този закон гласи: от Доброто добро излиза и от Любовта любов излиза; от Правдата правда излиза; от Мъдростта знание се придобива, а от Истината — благополучие. Тогава, ако религията е в упадък, ние разбираме, че нейният въздух е покварен и дъното и е наслоено с грамадни утайки. И тогава казваме: “Размътете

водата си, отворете прозорците си и наместо смърт ще дойде живот за вас. Когато се казва истината, не трябва да се затварят ушите, но да се отварят; да не се заблуждават умовете, но да отбулят; да не се ограждат сърцата с крепости, но да се заобикалят с градини от цветя и с най-хубави човешки мисли; едновременно човек да говори не за себе си, но за другите; да търси не личното благо, но общото. Там, дето има сиромашия и страдания, има ли общо благо? Дето има насилие, има ли общо право? Това са продукти на старото човечество, а последиците от тях — разрушените им градове и всичките гробове — това са документи, които показват, че природата не прощава на онези, които престъпват законите и. Следователно, **новото човечество твърди, че на всяко същество трябва да се даде неговото място и подходящата му работа; всяко същество трябва да има хигиенична къща, здраво тяло, чисто сърце, светъл ум, благородна душа и крепък и възвишен дух.** Няма нужда, казва новото човечество, да плачем на гробовете на умрелите, но да вземем поука от тяхната смърт, понеже те казват: “Ние умряхме по причина, че не живяхме съобразно със закона на природата. Нашите градове, нашите идеали се разрушиха по причина на нашия нетрезвен живот, нашата лакомия и глупаво нехайство. Вземете пример от нас и не плачете, но живеете разумно!”

Новото човечество казва: “Брат брата си трябва да обича; дом домовете да обича; общество обществата да обича; народ народите да обича; а всички народи целокупно да обичат човечеството, което е техният стар баща”.

Съвременните недъзи на обществото няма да се изцерят чрез мазане с мехлеми — това е един стар метод. Новото човечество казва: “Всяка рана трябва да се изложи на слънчевата светлина; човешкият ум да се тури на работа за служене на човечеството; и да се прати повече светлина и любов на човешкото сърце, а животът да дойде в съгласие с живата природа. Не е учен онзи, който само чертае на книга своите проекти, но учен е оня, който ги прилага; не е художник само онзи, който рисува своите картини с разни плодове на книга, но истински художник е оня, който умее същевременно и да ги произведе. Трябва да се усвои простия метод за обновяването на обществото. Ако жадният седи с дни при водата и философствува дали да пие от нея или не, какъв резултат ще произведе тя в него, каква полза може да придобие? Ако гладният, който седи при добре сложената трапеза и научно разглежда храната и я анализира, без да я вкухва, каква полза може да придобие? Очевидно е, че водата и храната трябва да се възприемат. Следователно, малкият опит струва повече от старите теории, че “човек е грешен и в грях го е заченала майка му”. Тук просто се констатира фактът, че майката не е живяла съобразно със законите на природата — затова тя в грях го е заченала. Но ако човек се е родил хилав и неспособен за каква и да е мисъл, кой е виновен за това? Три положения има: или природата, която е създала нещата първоначално или майката, която ги създава сега, или сам той, който се проявява в дадения момент. Но всичките данни на съвременната наука показват, че в природата няма никакви опущения; опущенията произтичат от съществата, които живеят в нея. Ако майка ви ви е родила здрав, читав и интелигентен, а някое друго същество отвънка ви стовари някои удари по главата и разстрои вашия мозък, а след това започнат всички аномални проявления, кой е причината? Причината е външният удар на това същество. Ако ония същества в един дом, които са живели в мир, спокойствие и обща любов, са били здрави и читави, а някое същество от подбуждение на користолюбие или омраза запали или изгори къщата им и ги лиши от всичката складирана храна, облекло и пр. и след туй дойдат всички нещастия върху тоя дом (болест, страдание и смърт), кой е виновен: природата, те или онова същество, което е запалило къщата им? Разбира се, последното. А сега светът е пълен с хора, които чупят главите на своите близни и палят домовете им. Защо? — Защото тия хора не разбират смисъла на живота. В един народ, кои са по-силни оръжия: пушките и топовете ли или онези честни, трудолюбиви и работливи синове и дъщери? Кои са по-силните крепости: да има богати търговци, които да разполагат с големи капитали, или да има благородни учители и свещеници? Няма съмнение, че **силата и якостта на един народ се състои в живите морални принципи, проявени във всичките области на неговия бит.**

Тия принципи трябва да се приложат навсякъде — във всички области на живота. Те са методите на новия живот. Всички хора трябва да бъдат честни, справедливи, умни и добри. **Честността ще създаде гръбнака на човешкия характер, справедливостта — неговата сила, умът — направлението му, а добротата ще създаде неговия капитал.**

ПРЕД НОВАТА ЕПОХА

РАЗВИТИЕТО НА НАРОДИТЕ

ИДВАНЕТО НА ШЕСТАТА РАСА

Ръководителите на съвременните народи наново трябва да се позанимаят със законите, по които се ръководи и направлява живота на човечеството, за да не се влияят от случайни настроения и временни интереси при насочване на своята обществена дейност. Те трябва да се позамислят и да си зададат задача да проникнат дълбоко в тия биологически закони и да се съобразяват с тях, следвайки ги неотклонно в нареждането на социалния и културен живот на всички народи. Днес виждаме всички европейски народи да се лутат в разни направления и да изразходват своята материална и духовна енергия в безполезна постижения. Казано на друг език, местността, в която живеят всички народи в Европа, е станала много нездравословна, пълна с отрови, заразителни миязми. И методите на живота са станали нецелесъобразни, поради което приложението на тия методи не дава никакъв практически резултат. В това отношение съвременните европейски народи приличат на ония отделни личности, които отлагат постоянно изплащането на своите дългове, и последните от година на година се увеличават все повече и повече. Постига ли се целта с това отлагане? — Не! Защото така дълговете стават непосилни и неизплатими.

Единственият образец, по който трябва да се ръководят всички, и народите, и управниците им, и отделните индивиди, е образецът, който ни е дала природата. Трябва да наблюдаваме най-внимателно, как тя прилага законите на органическото развитие и методите, с които си служи за постигането на известни цели. Как тя дава място, условия и съдействието си да се проявяват всички разумни същества, които имат стремеж да работят за постигането на общото добро. За тази цел тя изисква от всекиго следните условия: **1) Семето или зародишът на живота трябва да има сила в себе си, за да се прояви. 2) На това семе природата дава почвата, влагата и другите два необходими елемента — топлината и светлината.** Лесно е да се разбере, че ако семето или зародишът няма сила и разумност в себе си, т.е. ако един народ или индивид няма интелигентност в себе си, той не може да се прояви. След това първо условие трябва му материални условия: земя и пространство, за да прояви своята дейност. Светлината за организма представлява ония принципи, от които всеки човек и народ се нуждае, за да се дава правилна насока на неговия ум, а топлината — това са ония благородни чувства и възвишени стремежи на неговото сърце, които чувства, подкрепени от волята, го подтикват към осъществяването на великите цели на живота му.

До сега всички народи са се стремели да прилагат, според знанията и силата си, тези изисквания на природата. Но в своя напредък те са пренебрегнали външните условия и не са могли да постигнат целите си във всичката им пълнота. Така при обстоятелствата, в които са се намирали, те са изпаднали в положението на онова семе, което расте в мочурлива почва, и не са давали резултати. Или пък влагата им изчезвала съвършено и тогава са живеели в обратния процес — на изсъхването. Най-сетне, липсвали са им и светлина и топлина; тогава е ставало общо смразяване, всяко растение е преставало.

Тялото или организъмът на човека или на един народ — това е почвата, в която се сее семето. Влагата — това представлява материалния му живот, а светлината и топлината — това е в широк смисъл обшият духовен живот. Ако отнемете на кой и да е организъм едно от тези условия, които са му абсолютно необходими и които трябва да използва в своята дейност, развитието му ще престане.

С други думи казано, развитието е създаване на редица форми, в които животът се проявява. Всички тези форми, които съществуват в природата, са все опити, за да се подобри животът на всеки организъм. И тяхното видоизменение не се е спряло, а продължава. Следователно, ако самата природа прави своите опити в образуването и усъвършенстването на формите, същевременно и човек трябва да следва нейния пример. Ако една форма не даде най-добрия резултат, трябва да се измени, за да се получи исканият резултат. Така постъпват и всички изобретатели: те правят постоянни опити, докато стигнат желания резултат. По същия начин се приготвяват и жилищата — като се започне с известна форма, съгражда се зданието —

основите, стените и покривът, а след това се захваща вътрешният процес: измазва се зданието, мебелира се и едва тогава неговият собственик влиза да живее в него.

И съвременните народи от бялата раса са достигнали вече върха на своето външно физическо развитие. Сега вече иде вторият процес: вътрешното развитие. Никой народ не може вече да расте. Сегашните народи могат да се смаяват, но не и да растат. Всичкият стремеж трябва да бъде насочен към тяхното вътрешно развитие; да се създадат по възможност условия за всички индивиди, за да могат да работят.

Най-първо, съвременните народи трябва да определят, какви трябва да бъдат техните идеали, тяхното верую, техният мироглед и към каква цел да се стремят. Защото те са опитали вече материалната сила, опитали са богатството, опитали са удоволствията, — с една реч, всичко, което може да се вкуси на физическото поле, те са го опитали. Няма храна, от която да не са вкусили, няма плод, от който да не са яли, няма удоволствие, което да не са преживели. **А законът в природата е, че тя не търпи еднообразие, повторение. Тя обича разнообразието в прогресивна и възходяща степен. Единственото, прочее, което остава сега, то е чисто духовното развитие, проявяването силата на човешката душа. Най-възвишените и благородни чувства, върху които се изгражда духовната култура на хората, се намират още в латентно състояние, а те трябва да се проявят във всичката си сила, за да донесат великото благо, което е скрито в тях.** Всички народи, общества и индивиди, всички системи, каквито и да са те, трябва да се насочат само към тая област. Ако съвременните народи не вземат в най-скоро време тая насока, те ще бъдат заставени за това от природата чрез изтощаване на тяхната нервна система; ще станат всички неврастеници и така, дали го желаят или не, ще бъдат принудени да напуснат старите понятия, разбирания и стремежи и да тръгнат по новия път. Вземете за пример един богат човек, който е научен да яде все пищна храна — неговата нервна система скоро отслабва, стомахът му се изтощава, почва да повръща и не е в състояние да приема повече такава храна. Тогава този човек се съгласява да се храни с най-простата храна — с мляко. А с мляко се хранят само децата.

Казал е **Великият Учител** на човечеството: “Ако не станете като малките деца, няма да влезете в Царството Божие”. А това значи да възприемем новото, което иде в живота така, както малките деца възприемат всичко ново. Всеки знае, че когато дойдат малките деца в един дом, те носят радост на родителите и на всички околни, и затова са обичани от всички. Те носят в себе си новия живот, новия стремеж, носят в себе си чистота и невинна любов, още неопетнена с лъжата, подозрението, насилието и други процеси. Децата носят духа на смиреннието и помирението.

Следователно, и съвременните народи трябва да станат като децата, т.е. да се помирят с новите наредби, които природата внася сега. Хората с обикновени ежедневни стремежи не съзират още тия нови наредби; само високо развитите и чувствителни души, които са се издигнали с необикновени усилия над уровня на обикновеното схващане и разбиране, само те могат да съзират това ново, което влиза в живота, както ранобудните птички и нежните цветенца схващат приближаването на пролетта или изгрева на Слънцето и оповестяват това, едните със своите мелодични песни, а другите със своето израстване и цъфтене.

Новото време ни налага по необходимост да променим своите стари възгледи, да се съобразим с настъпващото ново и да започнем да прилагаме новите методи, които животът изисква в настоящето време. Едно сравнение ще поясни мисълта ни: когато богатият осиромашее, трябва да започне да работи; когато младежът се лиши от удоволствия, трябва да започне да се учи; когато болният оздравее, трябва да напусне болницата; когато затворникът излежи наказанието си, трябва да излезе из затвора и да не се тревожи, как ще се справи с новите условия, които го чакат; затворническите и външните условия са диаметрално противоположни. Съвременните народи са вече освободени от затвора, но още не знаят, как да се приспособят към външните условия. Проблемата, следователно, е не да поддържаеме нашите затвори и да ги реформираме, а да се съобразим с външните нови условия на живота, защото затворите се създават от неуредбата на живота. Всички обществени системи трябва да бъдат само помагала, упътвания на човечеството, а не ограничения, понеже с последните не се постига нищо положително. Затворите и всички съвременни институти, създадени да ограничават свободата

на известни индивиди, които не следват установени обществени порядки, не само не намаляват злото, а напротив, увеличават го, защото при ограниченията се разрастват известни енергии, които не се оползотворяват, вследствие на което те рушат формите, които ги ограничават. С други думи казано: когато течението на една река се подпуши на едно място и не се даде друга насока на това течение с цел да се оползотворява в напояване на градини и други подобни, това подпушване ще ни причини големи пакости, когато бентът се разруши под напора на постоянно увеличаващата се сила от прииждането на водата. Хората остаряват и умират, защото подпушват в себе си известни сили, които остават неоползотворени. Тези сили разрушават формите, които са ги подпушили. Това разрушение на формите ние наричаме смърт. Това се отнася не само за човека, а за всички същества: те минават през същия процес и учат тоя велик закон, че трябва да се приспособяват към новите условия, които природата създава.

И на днешното човечество е дадена една велика обществена задача за разрешение и то трябва да я разреши съобразно законите на живата математика и геометрия. Съвременните негови математици трябва да им хвърлят светлина върху тези закони. В това отношение тяхната социална наука ще им даде упътвания в тая насока. Трябва на всички водачи на човечеството **Великото да им даде вдъхновение за разрешението на тая благородна задача.**

Ако това стане, съвременните народи ще стигнат в своето развитие оная стадия, при която ще бъдат годни за предтечи на новата раса. **При черната раса са се развивали низшите чувства в човека, при жълтата раса се развивали неговите органически сили, а при бялата раса получават развитието си умствените му сили. Новата раса, обаче, която сега иде, има за цел да развива силата на неговия дух в реализирането на заветните идеали, за да може той да стане господар и да използва всички придобити сили не за зло, а за добро.** Следователно, бялата раса ще стане майка на шестата раса, която ще бъде носителка на всички ония възвишени идеи, за които всички поети, философи, учени и проповедници са говорили в миналото, говорят и сега. **Културните народи могат да се приготвят за идването на шестата раса.**

Латинската раса създаде инквизицията — и тя не постигна целта си. Само културните народи от англо-саксонската и тевтонската раси са сравнително по-свободолюбиви и затова имат по-силна вътрешна връзка. Там се схваща, че народите, които искат да имат бъдеще, трябва да се въодушевяват от най-възвишени идеали, но не отвлечени, а такива, които изразяват вътрешната връзка между материалното и духовното, като подчиняват материалните условия на духовните. Тук се говори само за по-напредналите представители на английската и тевтонската раси. Народите не трябва да спъват новото, което иде, не трябва да спъват идейните течения, които се явяват носители на Любовта, братството, равенството, свободата и мира. Бъдещето принадлежи, именно, само на онези благородни народи, които се въодушевяват от онези възвишени идеали. **Още в старото българско царство тогавашните водачи изгониха богомилите, които бяха носители на едно велико учение за реформирането на живота и социалния строй по най-идеалния начин, но за това изгонване българите платиха с пет вековно робство под турците, защото, когато един народ не приеме Великото, Божественото Слово, което му се праща от провидението и не приложи това Велико Слово в живота си, бива изоставен да понесе последствията на своята неразумност и тогава го постига най-голямото зло.** Изгонените от България богомили занесоха своите идеи и културата си на Запад. Народите, които разбраха и приложиха на практика идеите им за социални реформи, процъфтяха. А сега, ако българите разберат грешките на своето минало и не повторят същите грешки спрямо сегашните идейни течения, ще имат много по-добри резултати в обществения си живот.

Повторенията на грешките не носят никаква поука, а само разочарования. Ние виждаме, че между всички обществени дейци има допирни точки, идеите им не се различават съществено и следователно могат да намерят един общ модус, в който идеите им да се сходят и хармонират, за да се постигне общо благо за всички ни. Трябва да се разбере, че всеки който има зрение, може да възприеме светлината, но не всеки разбира смисъла и ползата от светлината. Всеки, който има уши, може да чува музиката, но не всеки разбира красотата, която се крие в тази музика и в словото на един човек, и да схване дълбокия смисъл на

живота, който се изразява в музиката и словото. Всеки, който има сърце, може да чувства любовта и обичта, но не всеки може да разбере нейния вътрешен стремеж и великото благо, което тя носи в себе си за онези души, които са готови да приложат нейната жива сила в живота си.

Вследствие на това, малцина има в света, които живеят в пълния смисъл на думата. Едни живеят, но животът им е само страдания; други живеят и вегетират; трети живеят и умират; четвърти живеят и възкръсват.

Следователно, когато дойде туй четвъртото състояние в съзнанието на обществото, тогава ние ще бъдем на границите на новата епоха, която носи истинска свобода на цялото човечество. А тя вече хлопа на всеки ум, на всяко сърце и на всяка душа. Който може да мисли, да чувствава и да се стреми, ще я разбере и ще я посрещне.

УМЪТ, СЪРЦЕТО И ВОЛЯТА. **ВЛИЯНИЕТО ИМ ВЪРХУ ЖИВОТА — ФОРМА, СЪДЪРЖАНИЕ И** **СМИСЪЛ НА ЖИВОТА.**

Можем да характеризираме тези три принципа на човешкия живот като три велики сили, които работят за неговото съграждане. Сами по себе си те са невидими и не можем да ги конкретизираме и изпитаем като материални сили, но те се изразяват в трите главни системи на човешкия организъм, от които можем да съдим за тяхната проява и дейност. Принципът на ума или силата на умствения живот се обуславя от мозъчната нервна система, в която главната роля играят мозъкът, нервната система и сетивата на човека. Принципът на сърцето или силата на чувствителността е свързана с неговата дихателна, кръвоносна и храносмилателна системи, в които главната роля играят дробовите, стомахът и кръвоносните съдове; те имат връзка с чувствата на човека. Волята на човека, която е обусловена от най-висшата му способност — разума, е сила, която се проявява чрез тъй наречената двигателна система. Главната роля в нея играят костите, мускулите, лигаментите и краишниците. Човекът е разумен само тогава, когато знае как да употребява разните членове на тялото си. В тях трябва да има хармонична проява. Когато един организъм действа по този начин, ние казваме, че една висша разумна сила се проявява чрез един целесъобразен закон вътре в самата природа. Законосъобразността и целесъобразността се проявяват само в дадения случай: тя действа само в настоящето. Например: целесъобразно е човек да се храни, понеже храната уталожва глада му и го избавя от страданията, на които е изложен без нея. Но само подходящата храна уталожва глада. Тя трябва да има тясна връзка със самия организъм. И всякога, когато се вземе една храна, която не е законосъобразна и целесъобразна, тя след като задоволи гладния произвежда болестите. При такива случаи учените хора казват, че има известни аномалности, че законите на природата не действуват правилно. Мисълта, като разумна сила в природата, е свързана с всички живи същества, които се стремят да намерят подходяща за себе си храна, което значи да намерят условията, при които могат да живеят и да запазят това състояние за по-дълго време. И следователно във всички същества забелязваме способността да наблюдават и изследват всичко — те са първите пионери на науката. За доказателство на това всеки може да направи един малък опит: ако поставите една въдица в някоя бистра течаща вода и ако някой от жителите на тая вода, например рибата, се хване еднаж-дваж на въдицата и се освободи от нея, запомня формата и, почва да я заобикаля и никога вече не се улавя на нея. Правени са и други опити: турят се охлюви в една градина и последната се загражда с електрическа жица, пуска се слаб ток по тази жица и всеки охлюв, който е минал през този ток, ако го е опарил, втори път не приближава до жицата. Ония, които не са се занимавали с тия тънки наблюдения в природата, считат, че низшите същества не притежават никаква разумност, но истината е, че тия същества по своята схватливост и изобретателност в някои отношения надминават човека. Друг пример: морската звезда, ако и откъснете един крак, знае, как да го създаде, а човек, ако откъснете крака му, не знае, как да го създаде. Ще каже някой, че това го прави природата. Ако е така, то защо тя не създаде и откъснатия крак на човека? Следователно, морската звезда има някаква специалност, каквато човек не знае. Когато някой виртуоз изпълнява едно музикално творение, то кой всъщност го изпълнява: природата или човекът? Разбира се, човекът. Той се отличава в дадения случай като индивид: не всеки може да изпълнява като него; това изпълнение е негова специалност. А тази негова специалност не е израснала в един ден или в един месец или даже в една година — тя се дължи на усилията на ред поколения от индивиди, които са работили в това направление, но един от тях е достигнал да изрази тази специалност в един разумен акт, и ние казваме, че природата работи в него.

В света всяко същество оказва до известна степен известно влияние за изменение на околната среда и прави известно усилие, за да прояви по-ползотворно силите, вложени в неговото естество. Тия усилия не могат в един ден да станат известни на окръжаващите повисокостоящи същества, а се изискват дълги столетия на усилена дейност, за да се прояви разумният стремеж, който е вложен от самото начало и действа в дадения момент. Следователно, по същия закон на аналогията, от устройството на човешкия мозък, от наслояването на клетките му, от разпределението на техните функции, от удължението на нервна-

та система, която се простира по цялото тяло, — ние съдим за усилията на тази индивидуална разумна вътрешна сила, която е работила с хиляди години в едно и също направление, за да произведе този орган, — една от най-главните необходиминости за проявяването на човешката мисъл, за създаването на сегашните общества и на сегашната култура във всичките нейни висши и низши прояви. Там, гдето мозъкът е развит, т.е. върви по възходяща степен на своето развитие, проявява се висшата култура на човека, а там, гдето върви по низходяща степен на развитието си, образуват се тъй наречените низши култури. И тъй, едната, възходящата степен на развитието ние наричаме **зло**. Или пък ние можем да си послужим със сравнението: вълкът върви по низходящата степен, а овцата — по възходящата. Ония хора, които вървят по възходящата степен на развитие, наричаме разумни и благородни, а ония, които вървят по низходящата степен на развитие, наричаме некултурни и изразждащи се; и усилията, които те правят, всякога се свързват с причиняването на някакво зло.

Видимите аномалии, които съществуват в природата, произтичат от онези факти, които ни показват нарушението на разумните закони в света. Тия закони именно обуславят живота в един или друг смисъл. И тъй, когато разумните принципи в природата вървят по низходящата степен на своето развитие, образуват всички низши форми и низши организми, които съставляват основата, от гдето започва възходящата, висшата култура на човека. Същото това потвърждава, както земната история, така и съвременната наука. Между низшите сили е съществувала с хиляди векове ужасна борба за предимство. Морета, океани, планини, вулкани и пр. — всичко се дължи на тях. И след като тази вътрешна борба е достигнала до своя краен предел, явили са се по-висшите форми, една от които е и човешката. Еволюцията на формите взема друго направление, макар тази борба да не е стихнала; тя в сравнение с миналото, с хиляди пъти се е намалила. А когато и туй висше развитие достигне до крайните предели, които трябва да обхване в себе си, **ние ще имаме тогава една нова култура, която ще почива върху съвсем нови основи и съвсем други закони от тия, които сега управляват вселената.**

За сега, цялата духовна дейност на човека е съсредоточена на Земята в клетките, които образуват мозъка. И следователно, полезно е да се изучава тяхната хигиена. Ние ще си послужим с един прост опит: ако вземем за пример тъй наречените пирамидални клетчици, които образуват най-горното наслояване на мозъка, ще забележим, че те са свързани, като скачени със своите крайнини. Когато човек е нормален, тия скачвания на клетчиците са хармонични и чрез техните крайнини се предава мозъчната енергия, която служи за проводник на мисълта. Тогава ние казваме, че човек правилно мисли и чувствава, т.е. правилно се проявяват и мисълта и чувствуванията на човека.

Нека направим сега едно малко отклонение: ако изучим мозъка като едно цяло, ще видим, че предната му част служи за проявяване на чистата мислителна сила, задната му част — за проявление на човешките лични и семейни чувства, горната му коронна част — за проявление на човешката моралност, а страничните области служат на волевите проявления и инстинкти, които някой път действуват разрушително, когато волята не ги контролира (под “воля” разбираме разумното, което управлява). Значи, когато всички тия пирамидални клетки са хармонично свързани и действуват хармонично, то умът, чувствата и волята действуват хармонично. Но при умора или усилена дейност, нехигиенична храна или нередовен живот, който често става причина за натрупване на тъй наречената млечна киселина, която от своя страна започва да парализира и осакатява дейността на тези клетки, забелязва се да се свиват крайнините им и да се образуват междини. В такова състояние на човека често му се спи, усеща неохота за работа, има неразположение на духа, нервира се и други такива прояви показва.

Онзи, който не е запознат с дълбоките причини на висшия органически свят, не знае и дейността на човешкия дух. Последният работи с определени математически таблици, които са създадени преди самата вечност и образуват тъй наречената Божествена и неизменна математика, въз основа на която е съградена сегашната обширна вселена — вселена, на която всички действия са строго и разумно определени. И някой път нам се струва, че действията на природата са неразумни. Това се дължи на натрупването на млечната и пикочна киселини, които парализират до някъде пирамидалните клетчици на мозъка, та когато трябва да наблюдаваме, ние спим, когато трябва да действуваме, ние се нервирате, а когато трябва да работим, ние намирате, че животът е безсмислен. В такъв случай ние се намирате

в положението на онзи знаменит американски проповедник, чийто стомах се развалил, но той не обърнал на това внимание. Когато, обаче, стомахът с развалата си създал в тялото му млечната и пикочна киселини и ги препратил в мозъка, обременил го и той започнал да мисли, че всички негови слушатели са демони, излезли от пъкъла, които нищо не разбират. Тогава започнал да сипе върху тях огън и жупел, защото не разбирали как да живеят. Но благочестивите му слушатели изпратели своя проповедник в една клиника, гдето му промили стомаха с топла вода, поддържали го няколко месеца на правилна диета и хигиена, премахнали се млечната и пикочна киселини от организма му. Освежил се мозъкът на тоя виден проповедник и той се върнал на амвона с нов възкръснал дух, като започнал да мисли, че Царството Божие е слязло на Земята, и да вижда в лицето на слушателите си братя и сестри, а не демони. Религиозните хора ще изяснят туй проявление, като кажат, че някой демон го е обсебил. Медиците ще кажат, че мозъкът на този проповедник е анормален. Простата причина, обаче седи в това, не е спазил ония елементарни правила на живота за храната, допуснал е отровите на млечната и пикочна киселини в организма си и те са разстроили основите на неговото мислене, чувствуване и действие. И съвременните “културни” хора спорят от една и друга страна и искат да се докаже има ли Бог или няма. А въпросът е ясен: когато животът се развива според ония математически закони на човешкия дух, които са положени преди самата вечност, като всяка мисъл и всяко чувство са разумни и произвеждат известно благо за самия човек и неговите ближни, то от само себе си се разбира, че има Господ. Но когато тия закони са нарушени и мозъкът на човека е обременен с млечна и пикочна киселини, вследствие на което животът се изразява в зло за самия човек и за окръжаващите го, тогава казват, че няма Господ, съдиите се явяват на неговото място. Ако ли има Господ, няма нужда от никакви съдии. Следователно, от това становище, ние считаме, че всички анормални проявления — лъжата, кражбата, убийството, завистта, умразата и т.н. — се дължат на неразумното на тия излишни киселини у човека. И затова умният българин казва: “Много кисел станал” или “вкиснал се”. Прочее правилният живот ще започне, когато избавим хората от тяхното вкисване. В туй направление, за да може пирамидалните клетчици на мозъка да бъдат разположени правилно, ние всякога трябва да се вдъхновяваме от всички благородни пориви и стремежи в живота, да се храним скромно и храната ни да бъде най-полезната във всеки случай. Когато казаните пирамидални клетки, както и клетките на целия мозък са нормални и действуват правилно, то главата ни и лицето ни добиват най-правилна форма, крайнините ни добиват външна симетричност, дробовете и стомахът ни действуват добре, човек се намира в прекрасно състояние на духа, жизнерадостен и готов да се пожертвува за другите. Защото само добрият и разумният човек пълен с мисъл може да се самопожертвува, а неразумния окръжаващите сили го жертвуват. Тъй става сега с хората на Земята: окръжаващата природа жертвува хората, т.е. отнема живота им. Някоя научна теория до сега не е дала никакъв модус или едно правилно разрешение на въпроса за избавление от това зло. Хората от хиляди години страдат и умират, развиват се у тях най-ужасни болести, измъчвания и външният им живот е пълен с всевъзможни нежелателни приключения, но и до сега ние не можем да си дадем отчет за същинските причини, а просто се утешаваме само с думите: “Тъй искал Господ”, както казват простите хора, или “Тъй създал Господ света”, както казват други хора, или “Това е необходимо зло в природата”, както уверяват рационалистите. Схоластиците твърдят: “Това е просто една илюзия”, а материалистите твърдят, че това се дължи на условията на външния свят. Да, “илюзия”, но доста осезателна, от която всички плачат. Така нашето положение се уподобява на онова на един проповедник, който поддържал, че няма никаква нужда от пари, че те са една “илюзия”. Един от неговите слушатели, обаче, го обрал и проповедникът започнал да се оплаква, че му взели парите. А слушателят, който го обрал, просто му казал: “Защо се оплаквате, Вие сте освободени от излишното в живота”... Парите са едно средство, внесено от хората, за да създадат работа на всички хора. Служат като средство за обмяна на техните енергии, за една съобщителна връзка между тях, като един стимул за труд и работа. Но щом тези пари прекъснат своята циркулация в тоя смисъл и се обърнат на оръдия за престъпления, за създаване на нещастия, за изнудване съвестта на ближните, за измъчване на слабите, тогава ние казваме: “Парите са непотребни в този смисъл”. Следователно, ние трябва да се повърнем в своя душевен мир, да изучим разумното в себе си не чрез метода на отричането, а чрез метода на допускането, не чрез метода на разрушението, а — на

съграждането, не чрез метода на умразата и злобата, а — на обичта и благородството, т.е. чрез всички методи на добродетелите, които са скрити в човешкия дух. Когато започнем разумно да изучаваме живата разумна природа и да виждаме във всяко живо същество една жива съзнателна душа, ние ще бъдем близо до разрешението на тази велика задача на живота, т.е. ще знаем, как да употребяваме своя ум, своето сърце и своята воля: умът — при разглеждане условията на самия живот, сърцето — когато изучаваме съдържанието на този живот и волята — когато разглеждаме разумните резултати на живота. Трябва да се знае, всяка форма е необходима, за да се изрази чрез нея едно съдържание, а всяко съдържание е необходимо, за да се изрази вътрешният смисъл на самия живот. Следователно, формата, съдържанието и смисълът са свързани; формата с ума, съдържанието със сърцето, а смисълът с човешката воля. Когато правилно мислим, това значи, че имаме всички подходящи и красиви форми, в които можем да вложим Божественото съдържание на живота, а щом имаме това съдържание, сърцето ще почне правилно да се проявява и пирамидалните клетки ще работят в унисон. А щом имаме съдържанието, ще имаме и вътрешната сила, която ще даде смисъла на живота, в който смисъл може да се прояви човешката воля, защото само когато разумно действваме с волята си, ние живеем смислен живот. Следователно: правилно мислене, правилно чувстване и правилно действие са необходими за ума, сърцето и волята.

ПОВЕЧЕ СЪЗНАНИЕ И СВЕТЛИНА!

Светлината — това е творчески акт на великата природа. Тя разграничава битието от небитието, временното от вечното, реалното от преходното. Светлината — това е първият акт на пробуждане в живота на природата. А под думата “пробуждане” ние разбираме: минаване от безграничното състояние на природата към граничното състояние, от свръхсъзнанието към подсъзнанието.

Това са думи, мъчни за разбиране от някои в тяхната вътрешна същина. Ако поискате мнението на съвременните физици върху светлината, те ще ви я определят като ред трептения, в които влизат седем цвят — от червения до виолетовия, и ще ви изчислят, че червеният цвят се състои от 428 билиона трептения, виолетовият — от 739 билиона, а ултра-виолетовият — от 833 билиона трептения. Туй е границата или областта на светлината, в която, тук във физическия свят, тя може да се прояви. Или другояче казано: това е точката, до която са стигнали до сега хората в развитието на възприемчивостта си. Това е така по отношение на физическия свят. Но какво отношение има светлината към човешкия ум? От съвременните наблюдения и опити се доказва, че никаква умствена дейност не може да се извърши, никаква органическа проява не може да стане без присъствието на светлина. И ние ще направим едно общо твърдение, че степента на развитие на всички същества зависи от качеството и количеството на светлината, която присъства в даден момент. Туй разграничение можем да го отнесем и до самия човек: всички хора се различават по степента на светлината, доколкото те са способни да възприемат и проявяват. Можем да твърдим и друго: че и самият характер, самата духовна проява на човека зависи от качеството и количеството на тази светлина.

Че това е тъй, можем да го докажем с най-силни аргументи. Но понеже те спадат към най-висшата, трансцендентална математика, с която малцина са запознати и за която се изискват формули и време, ще си послужим с един от най-слабите аргументи, за да бъдем разбрани: ще си послужим с това, което е по-ясно. За пример: **там, където присъствува червената светлина в своето най-ниско проявление, животът е в по-ниска проява. Всички ония същества, които по един или друг начин са складирали тази светлина в своята кръв, в своя организъм, са извънмерно активни и груби.** Туй е вярно и за самия човек: когато той извънмерно се възбуди и изказва своето негодувание, гняв и възмущение, всякога тоя цвят се появява на лицето му. И ако попита някой, защо тоя човек се намира в това състояние, ще му отговорим: защото той е приел малко светлина (само червената; не е приел целокупната светлина); събрал е повече червена светлина, която няма къде да се прояви. Гневът се проявява, когато се спре естествената проява на светлината. Ако човек има повече от тая червена светлина, а другите светлини липсват, тогава той ще има предразположение да се гневи⁶⁾. Гневът или негодуванието в даден момент, тъй както ние го схващаме, подразбира една вътрешна нужда, отсъствие на нещо за което ние се борим да го добием. А кой се бори в света? — Гладният. Кой се стреми да забогатее? — Бедният. Кой търси знанието? — Невежият. Кой иска силата? — Безсилният. Кой жадува за славата? — Безславният. Кой търси живота? — Мъртвият. Ние употребяваме тия думи в широк смисъл; думата “мъртъв” употребяваме в смисъл на ограничително или потенциално състояние, което трябва да се промени в кинетическо; всяко същество иска да направи тая промяна. Смъртта представлява най-малката възможност за живот. Следователно, като казваме **повече светлина**, ние разбираме условията, при които можем да изменим сегашния си живот.

Всички съвременни хора, общества и народи страдат от липсата на светлина. Тя съществува изобилно във външния свят, но не остава вътре в нас. Вътре тя е малко; условия няма да се прояви вътре в нас при сегашното състояние на човека. Вследствие на това се зараждат всички отрицателни чувства, които сега спъват развитието на човечеството и разяждат неговия организъм, пречат на неговия ум и покваряват сърцето му. Ако се съмнявате в това, поставете който и да е индивид в някое нехигиенично жилище, където има много малко светлина, и ще забележите в продължение на няколко години всичката разлика, която може да се появи в дезорганизирането на индивида, в упадъка на неговите умствени способности и неговия морал.

Светлината в природата е най-великият деец в нейната творческа работа. Може някои да възразят, че растенията не растат денем, а повече нощно време. Ние признаваме този факт, но той означава, че светлината, набрана от растенията през деня, се преработва, трансформира се

в тях нощно време. За едно просто разяснение нека вземем растежа на дините и пъпешите: всеки може да направи един малък опит: като посади няколко семки, ще забележи, че ластуната ще израсне някой път нощно време по една педя, а денем растенето и е много слабо. Ако условията на вечерта се изменят рязко от топло към студено, тоя процес спира. А що представлява студът сам по себе си? Според нашето схващане, студът — това е малко количество светлина. Топлината винаги показва присъствието на светлина. Там, където има малко светлина, и топлината е малко, защото топлината не е нищо друго освен първото проявление на светлината като движение, което усещаме с пипане, тъй като с нашето зрение не можем да схванем топлината като проявление на светлината (топлината пак съответствува на трептения, само че от друг вид). Топлинните вибрации, като по-слаби, срещат по-голямо съпротивление и затова действуват и на ширина (поради което отдалечават частиците на предмета една от друга и причиняват разширение на последния). Светлинните вибрации, като по-силни, се разпространяват в средата на право, понеже по-лесно преодоляват препятствията.

От космоса идат към Земята други светлинни вибрации и като дойдат до Земята, те се видоизменят и се ражда оная обикновената светлина. Зад обикновената светлина седят други енергии от по-висок род, а зад последните седи нещо разумно.

Всеки цвят има органическо и психическо действие.

Чистият червен цвят произвежда оживотворяване, но ако се възприема нечист червен цвят, той произвежда дразнене в човека.

Чистият портокален цвят произвежда благородното индивидуализиране, а нечистият подхранва егоизма.

Чистият жълт цвят произвежда вътрешно равновесие на чувствата: уравновесяване, мир, тишина, спокойствие, а ако е приет в нечист вид, образува болезнено състояние — разни болести.

Чистият зелен цвят произвежда растене във всяко отношение: на мисли, на чувства, проявяване на благородни чувства и пр. **А в нечист вид произвежда съхнене — и физическо и психическо.**

Синият цвят в голямо количество и в чист вид причинява подем, разширение на чувствата, проявяване на най-възвишени чувства в човека. А в малко количество и в неестествен вид произвежда противоположното: съмнение, безверие, обезверяване.

Тъмносиният цвят в чист вид произвежда твърдост, решителност, устойчивост в убеждение, в чувства. А в нечист вид: непостоянство.

Моравият цвят в чист вид произвежда сила на характера, а в нечист вид — малодушие.

Може да се изучава възпитателното значение на цветовете, като се култивират в градината цветя с разни краски. Може да се види, какво възпитателно влияние оказват червените цветя, сините, тъмно сините и прочие. Ако хората знаеха законите на действието на цветовете, те можеха да се възпитават чрез тях.

Всяка мисъл произвежда особен цвят.

Силата на писателя седи в това, какъв цвят произвежда във вътрешния мир на читателя. Онези писатели, които произвеждат у хората по-чисти цветове, наричаме добри.

Даже и онези, които нищо не разбират, и те си служат с цветовете. Това не е нещо произволно. Тези, които обръщат внимание на цвета на облеклото, пак спазват горните закони, само че те действуват повече подсъзнателно. Даже някои лекари са дошли до лекуване чрез цветовете.

Сега ще направим още и друго твърдение: че **всички велики идеи, възвишени чувства и дела, се проявяват при най-изобилна светлина, не външна, но вътрешна.** Че това е така, вижда се от обстоятелството, че най-възвишените индивиди в човечеството, които са добили туй велико свое развитие, наричаме **светии**, т.е. че те светят, станали са хора на светлината. Следователно, когато всички хора добият това състояние — да бъдат светещи — когато самите общества и народи придобият тия способности, само тогава ще имаме една възвишена култура. От това гледище, всички предмети на Земята, всички растения, животни и форми на хората не са нищо друго, освен светлина, видоизменена в своите най-разнообразни прояви. **С една реч, всичко е светлина.** От всичко туй следва, че светлината, за която говорим, не е мъртва, не се състои само от трептения, както общо се твърди, но тя съдържа

нещо повече. От чисто физическо гледище, ние определяме човека по неговите външни прояви — по формата и движенията му. Но за да се раздвижи той, трябва да се е проявило у него някакво чувствуване; за да се прояви то, трябва да се е пробудила у него някоя мисъл, а за да се прояви мисълта, дошла е някоя малка светлинка. И тъй, когато ние проучаваме битието, проучаваме всъщност оня велик принцип на живота, който е произвел светлината, а светлината сама по себе си е произвела всички последващи живи форми в природата. И когато ние говорим, че трябва да бъдем носители на новите идеи, на всичко онова, което е възвишено и благородно, което служи за напредването на дома в неговата приготвителна работа; на обществото — в неговата организационна работа; на народа — в неговата растяща дейност и на човечеството — в неговата еволюция, изпълнение на неговите висши идеали — да цъфне и завърже доброто в света, да се прояви висшият живот, да се зароди висшата мисъл, да се явят висшите характери в света, да се яви любовта в свръхсъзнанието на човека в своите безгранични прояви, да се подкрепи тази любов с Божествената Мъдрост, да се озари пътят на човешката душа със сиянието, което изтича от Истината, да се размерят границите на този стремеж с мярката на висшата Божествена Правда, да се тури вечното основание на Добродетелта, върху която всичко трябва да се съгради — ние подразбираме, че трябва да се отворят големи и широки прозорци на човешкото знание, а не мазгали. Но не само това, а и целият покрив на бъдещето човешко жилище трябва да бъде направен от прозрачна материя, от най-фино стъкло, през което да преминава светлината. Изразяваме се символично, но подразбираме, че човешката глава — черепът — трябва да бъде тъй пластична, мозъкът тъй възприемчив, сърцето тъй чувствително, волята тъй деятелна, та да бъдат винаги отзивчиви на всичко, което е възвишено и благородно в живота. Най-хубавите фотографски апарати са ония, на които пластинките са най-чувствителни към светлината. Учени хора даже са сполучили сега да направят такива пластинки, които да схващат и светлината, която изтича от човешкия мозък, колкото малка и да е тя.

Хората трябва да бъдат идейни, а идейни ние наричаме само хората на светлината, с които можем да се разбираме. Както светлината прониква цялото пространство и не се спира пред никакви прегради, както светлината разкрива пред нас далечните светове, целия космос и ни донася новини от там, така и нашите мисли, нашите идеи, нашите чувствувания, които са родени от светлината, трябва да имат качествата на този принцип — на своя прародител. Различаването на един човек от друг става най-добре по правилата на светлината. По какво се отличава културният човек? — По своята светлина. По какво се отличава ученият? — Пак по светлината на своето знание. По какво се отличава философът? — По светлината на своя разум, която му разкрива дълбокия смисъл на битието. По какво се отличава поетът? — По силата на своята божествена интуиция. По какво се отличава духовният и светият човек? — По силата на светлината, която прониква в неговия живот и му дава възможност да изследва битието на всички същества и да сподели техните радости и скърби, колкото малки и да са те. По какво трябва, най-сетне, да се отличава държавникът и политическият деец? — По светлината, която трябва да прониква в него, за да бъде прозорлив и да вижда отдалеч направлението, в което насочва колата на своя народ, да види, дали тоя път е изходен или не, и къде трябва да се поправи, дали всички спирни станции са запасени с достатъчно храна за пътниците. Само така трябва да разглежда въпросите човекът на новите времена. Не трябва да приличаме на Омара, който изгори Александрийската библиотека. За него разказват, че като дошли подчинените и му съобщили за грамадните томове, събрани от хиляди векове в библиотеката, попитали го, какво да направят с това богатство, а той отговорил: “Ако тези книги съдържат това, което пише в Корана, те са излишни, а ако не съдържат, то те са вредни; следователно, и в единия и в другия случай те не заслужават да останат”. Тогава заповядал да се отопляват баните на Александрия с тях. Когато на някои народни водачи се предоставят богатствата на новите идеи като една необходимост, те да не постъпват като Омара, т.е. да не казват, че всяко ново учение разяждало организма на народа и че новите идеи и насоки не били съгласни с традициите на нашите прадеди. А кой би могъл да ни каже, какви са били традициите на нашите прадеди? Нека те ни ги опишат специфично. **Новите идеи носят живот и благо. Единствени те са, които носят живота и благо. Само светлината на изгряващото Слънце носи благо на хората.**

Едно сравнение ще изясни ценността на новите идеи на прогреса. Когато кажем “диамант”, ние подразбираме един кристал с три най-важни свойства: той има най-голяма твърдост, в

него става най-голямо пречупване на светлината и материята, която той съдържа в себе си, се отличава с най-голяма чистота. А когато кажем “вода” — в най-слабото и състояние — подразбираме една течност най-неустойчива: шишето, в което би била налята, щом се счупи, тя изтича. Не можете, следователно, да разчитате на никаква устойчивост, готови сте да я считате за престъпна, не виждате в нея никакъв морал. И най-малкия наклон да и дадете, тя веднага взема такава посока. Вярно е, че водата е най-слаба по своето сцепление, но е и най-необходима за живота. **И хората на новите идеи не приличат на диаманти, а на вода. На тях може да се хвърлят много укори, както и на водата, но трябва да се знае, че без тях в света нищо не може да стане, т.е. че те са необходими.** Водата е опасна не в естественото си състояние, а само когато сложим срещу течението и някоя преграда, някой бент и искаме да спрем движението и, което има голям наклон. Тогава тя става наистина много опасна за онези, които живеят по-долу. Можем ли да издигнем тези бентове до небето, за да спрем водата? Разбира се, не можем. Напротив, колкото по-високо вдигаме нашите бентове, толкова по-силна става водата, за да тръгне пак по своя път, който природата и е определила. Това са впрочем само намекивания за разсъждения, без да имаме пред вид да се укорява, който и да е. Ние не трябва да направим погрешката, която жителите на град Джонстаун (Америка) направиха в края на миналия век: те имали над града си река, която текла тихо и спокойно с векове, но в ума на тези културни американци се зародила идеята да запустат тая река над града и да образуват едно езеро, за да се разхождат с лодки по него, а зимно време да се пързаят. Речено-казано и свършено; предприятието било извършено и няколко години подред жителите на гр. Джонстаун се радвали на своята културна придобивка — езерото си. Обаче, при едно голямо наводнение високият бент се съборил и целият град Джонстаун бил наводнен до третия етаж на къщите, като повече от 2000 души хора се издавили.

Какво трябва да се прави тогава? Александрийската библиотека — тая ценна придобивка на хиляди столетия — не трябва да се гори, а да се употреби за висши културни цели. И реката на Джонстаун не трябва да се подпушва, защото е над града, а да се остави да тече в своето естествено корито, за да се използва рационално. По същия начин и светлината трябва да се прокара от естественото си състояние направо в ума. И веднага ще се яви осияние и право мислене, което по един естествен начин ще ни покаже отношенията и връзките на всички неща, които съществуват в природата и методите на действие. Пътят на нашата мисъл ще бъде осветлен. Тази светлина трябва да се прокара в нашето съзнание; трябва да се прокара в нашето сърце, за да произведе приятна топлинка, както изобщо слънчевите лъчи въздействуват на растенията. Така ще се зародят у нас най-благородните чувства. Тази светлина трябва да се прокара в нашата воля, за да произведе онази пластична сила, за която в природата няма прегради. Още преди хиляди години е казано, че умният и благородният човек може всичко да направи, защото той работи със законите на светлината. А тия закони включват в себе си великата хармония на битието.

И тъй, ако ни попитате: “Какво да правим?” — ще ви отговорим с езика на природата, ще ви отговорим категорично: **“Решете искрено да мислите ясно, да чувствувате благородно и да действувате безкористно”**. Като направите този опит, ще видите резултатите. Ако миналите поколения бяха действували по горния начин, не щяха да дойдат сегашните резултати.

Може да се вземе пример от природата: изложете кое и да е цвете на Слънцето и веднага в него ще се пробуди истинското знание — то ще знае, как да цъфне; изложете и кое и да е плодно дърво на слънчевите лъчи и то не само ще се научи да цъфне и завърже, но ще знае и как да узрее и да приготви своята семка по най-правилен начин. Следователно, по същия закон и ние, ако се изложим на Божествената светлина, ще се пробуди и у нас заспалото от хиляди години знание. Светлината не се търси, но се възприема. И когато човешката душа широко се отвори за нея, тя свободно влиза и пресъздава всичко по нови начини, неизвестни на съвременните хора. Когато тая светлина изпълни нашите умове, проникне дълбоко в нашите сърца и обгърне всестранно нашата воля, ще се въдвори мир всред всички съсловия на народа — агнетата няма да бляят жално, кокошките няма да крякат, прасетата няма да квичат, кучетата няма да лаят и да хапят — всички спорове ще отживеят времето си и насилието ще остане като едно далечно възпоменание, видяно на съне. В човешкия дух ще се зародят тогава мисли велики, благородни, ще се явят характери самоотвержени, истински майки и бащи, чиято светлина ще лекува всички болни.

И право е казал пророкът на миналото, че Бог ще обърше всички сълзи от лицето на хората.

Дошло е време, когато всички трябва да действуват по този начин.

РАЗУМНИТЕ СИЛИ В ЖИВАТА ПРИРОДА

РАЗУМНОСТТА, ПРОЯВЕНА В УСТРОЙСТВОТО НА ОРГАНИЗМИТЕ — СВЕЩЕНИЯТ ЗАКОН.

Живата природа в своята целокупност е проявление на разумни сили от разни градации, които сили живеят в пълна хармония, общение и единение. Всички те имат една висша цел, която ние наричаме природа, закон, Бог. Разумност, т.е. безграничното, безначалното, в което всичко се движи, съществува и се развива. Животът в сегашното си проявление тоже спада към същата категория — разбира се не земният живот, облечен в своите земни желания и стремежи, а животът на духовния човек, в душата на когото блика нещо божествено и велико. Че у човека съществува великото, за това говорят всички поети, философи и писатели. Тия поети и философи съзнават, че зад сегашното видимо се простира нещо разумно, закономерно, в което всички действия са точно измерени, без никакви изключения. Противоречията в света съществуват само за невежествените хора. А качествата на невежествените хора са тяхната ограниченост, жестокост и насилие. Те не знаят, че не може да се изнасили водата, защото, колкото и да я биете, да я наказвате и каквито мерки да приложите върху нея, тя всякога устоява, неизменяема по своята същина: като намери изход, тя всякога излиза. Значи, водата не се нуждае от изменение, а от употребление. От възето не може да искате да бъде право, да не се криви, а може да искате само качествата да бъде яко и гъвкаво: това са качествата на възето; от скалата не може да искате да бъде мека и подвижна, а — да бъде устойчива. Следователно, когато ние говорим за човешкия живот, трябва да го сравним с водата. Животът трябва да се употребява разумно, а не да се ограничава или да се изменя неговото естество. Туй е, което ние разбираме във висшата наука под **живот**. Никоя от миналите култури, колкото и да е била напреднала, не е била в състояние да измени естеството на живота. Последният във всички епохи се е проявявал все по един и същ начин. Разликата е била само в **степената на разумността**.

Разумността, която влиза сега в живота, го изменя в неговата добра насока. Онова философско схващане, че в живота има нещо лошо и зло, е едно криво схващане на самия живот, едно неразбиране. То произтича от малкото светлина, която имат хората, защото всяко зло се върши само в тъмнина. Туй, обаче, което е зло в живота, то е примес отвън. Като доказателство за това служи фактът, че свирепите животни обичат тъмните места и бягат от светлината. Животът изисква постепенно изчистване, филтриране, понеже в своето развитие той не може да избегне примесите отвън, в които губи своята пряснота и яснота. Но както водата е едно необходимо условие за живота на Земята, така и животът е едно необходимо условие за всички разумни същества; както водата можем да превърнем в течна и парообразно състояние, така и тия разумни същества по същия закон могат да трансформират живота от едно състояние в друго. Следователно, и съвременните общества, които желаят да имат един порядъчен обществен строй и разумно управление, **трябва да изучат законите** на тия разумни същества, които направляват всичко в природата. Тъй се обяснява и фактът, че още преди няколко хиляди години Мойсей, видният държавник и законодател на евреите, е казал на своя народ **закона**: “Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце”, а преди две хиляди години Христос е казал: “Да възлюбиш Господа Бога твоего с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила”.

Разумността в живата природа ясно се очертава навсякъде. Да вземем, който и да е организъм, което и да е растение или животно, а най-после и човека. Като проучаваме тяхното устройство, ние забелязваме тая разумна проява и закономерност в устройството и функциите на живите организми. Разбира се, за тая цел се изисква отличен ум, прозорлив интелект, силни способности и наблюдения, за да се схванат тънкостите на разумното, което се проявява в природата. Запример, вземете дихателната система в човека и нейното устройство: процесите, които стават в нея, имат за цел пречистването на човешката кръв; вземете храносмилателната система — стомаха с неговото устройство и ще видите, че той изпълнява своята работа тъй разумно, тъй щастливо и отлично, както и най-добрият химик не би могъл да я извърши; вземете пред вид кръвообръщението на човека с неговата артериална и венозна системи; вземете устройството на неговото око, на неговото ухо, устройството на неговия език;

най-после, вземете човешкия мозък с неговата отлична организация, тъй идеална и практична. От всичко това човек всякога се замисля за онова разумното, което седи скрито зад проявеното, зад видимото. Всички ония органи, центрове и сетива, необходими за проявление на разумното, са вложени в човешкия мозък, разпределени и наредени по неговата повърхност, в разните области, наречени от съвременната анатомия и физиология “лобове”, в неговото дясно и ляво полушарие, в предната и задната част на мозъка, в страничните му области и в коронната част на главата. Всички тия области са снабдени с ред жички, които излизат от центъра на мозъка и чрез които се предава двигателната и разумна сила на клетките, които се занимават с функциите на висшия разумен живот на човека. Даже с математическа точност можем да определим, с каква енергия е снабдена всяка от тия области за своята временна служба.

От малкия размер, в който се проявява разумността, не трябва да заключаваме, че тя не съществува. Ако вземете една философска книга, произведение на най-отличния философ на човечеството, написана най-щателно, то питаме: самата разумност вътре в книгата ли е? Разбира се, не: тя е извън това съчинение. В последното са вложени само символите, образите, характерите, чрез които можем да се домогнем до онази велика истина, която е извън книгата. И ако вие заличите тия символи, образи на характери вътре в книгата, какво ще остане в самата нея? Ако с търкане махнем нещо написано и оставим бяла книга, то тази книга няма да добие цена, а ще изгуби. Следователно, по същата аналогия ние считаме човека като една жива книга или като една жива вселена, в която разумното се проявява в един малък мащаб. Когато организъмът направи някаква малка грешка, охлузи например своята кожа, той ще почувствува една малка болка, която е от езика на живата природа и показва, че организъмът е сгрешил и се е отклонил от правия път на природата. Тя ни най-малко не спъва този организъм, като го туря в някой затвор или изпрати някои свои служители да му четат морал, или да го налагат с бой, или да го убиват, защото се отклонил от правия път, но тя му казва само: **“Спри се и тръгни в противоположна посока”**. А при това, на повреденото място тя изпраща всички най-добри работници, които започват да поправят сторените повреди и, може би, след един час, един-два дена или една година, всичко е в ред и порядък — живият организъм продължава своята работа без спиране. Разумността, следователно, макар и да се проявява в едва забележим размер, управлява целесъобразно живота на този организъм.

Тази висша разумност е самият Бог, който действа. Ако вземем устройството на човешкия мозък, в състава на който влизат 3 билиона и 600 милиона клетки, тия последните се различават по степента на своята интелигентност. За пример, клетките, които образуват органите на наблюдение, схващане на формите, величините, тежестите, числеността и реда, имат способността да наблюдават, отбелязват и хроникират всички отношения, които съществуват между нещата на външния свят. Според степента на развитието си те се намират в предната част на мозъка и са в сравнително най-ниска степен на интелигентна проява. Над тях се намира друг ред клетки, които стоят на по-висока степен на интелигентност: те отбелязват звуковете, цветовете и продължителността на времето — способности, които всички одушевени същества имат. Над тях се намира друга една група от клетки, още по-интелигентни, които разсъждават, сравняват и правят заключения за причините и последиците от фактите, които стават, и доставят знанието на тия факти на човешкия ум. Над тях се намира още една група от клетки, най-интелигентните, които се занимават с отвлечените и невидимите неща в природата: те хроникират явления, мисли и чувства, които обикновеният човешки ум не може да схване, и ги предават на човешката душа. Всичко това се определя от съвременната наука с думата **интуиция**, която произлиза от представката **ин**, което значи **вътре**, и корена **тао** — корен от един стар език — което значи Бог, висша разумност, висша хармония, която работи в човешката душа. **Интао значи Божественото в душата на човека.**

Трудно е да се предаде на хората действителността на тази висша разумност по причина, че те още живеят в един свят, гдето прониква малко светлина. Затова тия области се представят за тях като далечни мъглявости или тъмни петна. И наистина, толкова мъчно е да се предаде на хората тази велика действителност, колкото е мъчно да се предаде на културна мравка разумността на човешкия живот във всичките му прояви. Причината за това е, че у мравката няма ония органи, с помощта на които тя да се домогне до същата висша истина, чрез която човек схваща нещата. За нея, мравката, човек съществува като една отделност, съставена от хиляди частици: ако тя се движи по него, всяка частица за нея е като отделен

предмет. И ако мравката би изследвала човека, тя би го изследвала така, както човек изследва сега Земята.

На това може някой да ни възрази: “Що ни интересува това отвлячено знание, което няма никаква връзка с настоящето?” Там е най-голямата, именно, погрешка. **Разумното на света е вечно настояще**, което прониква нещата, живите организми и същества и напълно контролира живота им. Ако ние запитахме някой съвременен културен човек, защо трябва да яде, той ще ни отговори: “За да живея”. Но ние казваме, че животът е едно условие за проявата на разумното в света; и тогава ние задаваме втория въпрос: “Защо човек трябва да живее?” На този въпрос мнозина си повдигат рамената и отговарят: “Трябва да се живее, но не знаем защо”. А трябва да се отиде по-нататък и да се каже: **“Трябва да се живее, за да се прояви разумното, Божественото в нас”**. А Божественото е, което осмисля живота. То носи висшето благо, в което се намира постоянното доволство на душата.

Следователно, от това гледище трябва да се даде на съвременния живот една разумна насока. От същото гледище съвременното общество може да се сравни с един съсъд, в който трябва да се вложи животът, а в този живот да се вложи разумното, което ще осмисли самото общество. Или казано на обикновен език, всякой един съсъд добива своята ценност от съдържанието, което е вложено в него. Туй съдържание е разумният живот.

Още един въпрос, накрай, може да се зададе: “Как мислят съвременните общества да подобрят своето положение?” Мислят ли те, че чрез отричане на гореизложената велика истина животът може да се осмисли? Те ни проповядват култура, но коя? — Култура на насилието, убийствата, затворите и други ограничения. Те ни проповядват религия, но коя религия? — Оная на формите и заблужденията. Ако религиите са основани на великия, разумния принцип, то защо да не се приложи той като едно упътване на душата към великото, божествено благо, за да извършва човек волята Божия? **А волята Божия е: да проявява човек любов към Бога и любов към ближния си**. Нам ни казват, че във всяко общество трябва да има ред, порядък и власт, и че всяка власт е от Бога. Но власт съществува само в разумното, а въвн от него тя е насилие. Насилието, което отрича разумното, само по себе си е осъдено на смърт.

Преди хиляди години е казано в една от най-старите свещени книги, че в онзи ден, в който престъпиш разумния закон на Любовта, Мъдростта и Истината, непременно ще умреш. И съвременните хора и общества умират по причина, че всички те престъпват този свещен закон. Време е вече за съвременните общества да се обърнат и потърсят висшето, разумното, **да потърсят Бога**, Който се проявява в живота, и **да приложат Любовта, като основен закон**. Да, време е, крайно време е, защото **Бог е Любов, Мъдрост и Истина, а Любовта внася живот, Мъдростта носи светлина, Истината — свобода и простор за човешката душа. Вън от тия условия душата не може да живее**.

Прочее, разумните сили в живата природа или проявеният Бог, това са: **Любовта, Мъдростта и Истината**.

КЪМ ВЕЛИКАТА ЦЕЛ.

ПРИЧИНИТЕ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ АНТАГОНИЗЪМ. УСЛОВИЯТА ЗА ОБЕДИНЕНИЕТО НА СЛАВЯНИТЕ И НА ВСИЧКИ ДРУГИ НАРОДИ, КОИТО ТЪРСЯТ СВОЕТО БЛАГО. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО НА СЛАВЯНИТЕ, КАТО НОСИТЕЛИ НА НОВОТО В ЧОВЕЧЕСТВОТО.

Великата цел си има своите разумни изяснения. Това не са нито от гледището на млекопитаещите, нито даже от гледището на човека, понеже те още отделно разглеждат причините и последствията в природата.

Но за да вникнем по-дълбоко в развитието на идеята за обединението на човечеството и да се разберат причините за съществуващите международни противоречия, ние ще илюстрираме мисълта си със следния иносказателен разказ, тъй както всички писатели в тази област са си служили с уподобления, притчи и разкази, за да обяснят великото, което по друг начин не може да се обясни.

Когато великият невидим свят решил да спаси човечеството, той изпратил на Земята един от своите посланици — Христос, като най-вещ и знаток на принципите и методите на това спасение. Най-напред Христос бил изпратен при един малък народ — израилския — който имал стремеж за повдигане на човечеството и на себе си, да бъде едно ръководно звено. И когато дошъл Христос между евреите, те го приели отначало добре, защото помислили, че той ще ги освободи от римското иго, ще им даде богатство и сила и ще ги прати да завладеят други народи. Обаче, когато Христос развил своето учение, че всички народи трябва да се освободят еднакво и че не трябва да има предимство между народите, както и учението за самопожертвуванието и любовта към ближния, с което засегнал еврейския национализъм, това страшно стреснало евреите и те казали: “Този не само няма да ни освободи, но още повече ще ни зароби, ако го послушае”. И решили да го премахнат, като създали кръста: “Човек, който разваля порядките на старите — казали му те — заслужава кръстна смърт”. Значи, при евреите Христос е трябвало да примирява две сили: една, която е трябвало да действа отвесно (перпендикулярно) на своята плоскост, и друга, която е действувала хоризонтално, в противоположност на първата. Или, казано с други думи: първите идеи — отвесните — те са общочовешките идеи, а хоризонталните, това са националистическите, егоистичните сили, които действуват в света. Следователно, егоизмът в първото свое проявление винаги създава кръстната смърт. Тогава мисията на Христа излязла несполучлива.

След това той се явил между народите от латинската раса и им представил тоя небесен проект — да вземат участие в реформирането на човечеството. Но понеже те владеели тогава целия свят със своята култура, намерили, че неговото учение е опасно. “То ще ни разруши”, казали те и започнали всички гонения и мъчения, включително и инквизицията, чрез която унищожиха тогавашните посланици — последователите на Христа. Поради това и този втори опит пропаднал.

Тогава Христос се явил между народите на англосаксонската раса, представил им проекта си в момента, когато тези народи едва са се повдигнали в своето развитие и сила, и ги извикал на работа. И те казали: “Ето един човек, който ще ни възвеличи”. Но добавили: “Ще ни дадеш ли средства?” А Христос им отговорил: “Ще ви дам, колкото искате”. И действително, първоначално работата е вървяла добре, но със своята търговия тия народи завладели света и изчерпали соковете на окръжаващите. По тази причина и между тях проектът за спасението на човечеството пропаднал.

Най-после Христос се явява сред славянската раса и представя своя проект. Народите от тая раса се намерили на пазаря, за да се условят за работници, но казали: “Късно е вече, няма да свършим нищо”. А Христос им отговорил: “Идете, работете. Каквото се пада и на вас, ще се даде”.

Сега да пристъпим към обяснение на идеите, вложени в тоя митически разказ. Всички раси, племена и народи на Земята вървят по един определен път, за да постигнат заветната си цел, която още добре не е очертана в умовете им. Расите в своето първоначално проявление използват живота за своето размножаване, засилване и вземане надмощие над окръжаваща-

та среда, племената са се борили за придобиване свобода, а народите — за самия живот. Но само животът в природата ни посочва истинския стремеж. Когато посеем една ябълчна семка в земята, не е най-важното само да намерим почва, но трябва да знаем, какъв слой земя трябва да турим над тази семка и колко влага и е нужна, за да може да поникне и расте. И смисълът на тоя растеж не се съдържа само в пушането на корените, израстването и разлистването на ябълката: за да може да поддържа рода си, тя непременно трябва да цъфне, да завърже и даде плод. От качеството, именно, на тоя и плод, ще се определи отношението и към оногова, който я е посадил.

Това има следното приложение: всеки човек не е създаден само от материя — той не е само едно материално същество, за да има само външни материални нужди. Независимо от създаването на костите, мускулите и стомаха, човек е духовно същество, в него има един постоянен стремеж, чувства от по-висок характер, които са създали вътрешните отношения от неговия семеен бит, а това е проявата на **Закона на Любовта**. Тоя велик закон е създал дихателната система и кръвообръщението в човешкия организъм, което показва, че жизнените сокове не трябва да седят в неговото сърце, в артериите и във вените му, а трябва да се разпространяват из цялото тяло по такъв начин, та всичките му органи да се ползват от тия блага. Това показва още, че не само благата трябва да се разпределят, но излишъците трябва да се изхвърлят навън. А за да може да схване човек тоя широк план на живата природа, трябва да има ум. Следователно, човек е едно мислещо същество. Природата е създала главата на човека с мозъка му, вложила е в него мозъчна система, чрез която умът действа и направлява всичките процеси в тялото. Или, казано с други думи, ако преведем този символизъм в природата: човек трябва да има воля, а на тази воля трябва да действат кинетически сили и чувства, за да и дадат подтик към дейност. Но за да могат тия сили и чувства да действуват, трябва един метод. Тоя метод винаги се дава чрез човешкия ум.

Сега като изтъкнахме причините на разделението и взаимните противодействия между народите, нека покажем, какъв метод се налага на славяните, за да постигнат своето обединение, но не обединение частично — само помежду си, — но обединение общочовешко. Славяните трябва да се ползват от положителната и отрицателна страна на еврейската, латинската и англосаксонската култури. Виждаме, че у тия култури плюсът и минусът се неутрализират. Макар и да работят неуморно с години, няма никакъв излишък от тях. Те са култури без никакъв придаък. Ако еврейският народ в културно отношение внесе една реформирана религия в древността, то латинската раса внесе култура за организирането на народите и гражданството, а пък англосаксонската раса внесе правовите отношения между народите и до известна степен спомогна за разпространението на християнството или тъй нареченото евангелизиране. Тя, обаче, ограничи туй евангелизиране със своите правови разбирания, т.е. че религията трябва да се меси във всичко, но не и в политическия живот.

Сега идат на реда си славяните, чието предназначение е да внесат един нов елемент за по-широко разбиране на туй общочовешко обединение — възвишеното, благородното в света. И те трябва да направят този малък опит в себе си, защото те са народи с голямо индивидуализиране, широки амбиции, силно развит патриотизъм, силни волеви чувства, а сравнително слабо развит ум. **Най-хубавото у славяните е това, че те имат силно развито религиозно чувство, но не фанатическо, а алтруистическо, общочовешко.** Следователно, тия сили, заложили в славяните, за да се развият, **изисква се една мощна и духовна среда, която да ги видоизмени и приспособи за общополезна работа.** На славяните предстои да внесат чувството на съзнателно побратимяване на народите, т.е. всеки народ да вземе толкова, колкото му е необходимо за неговото развитие, без ущърб на своя брат или съсед! Така също и правилото, че всеки народ трябва в политическо отношение да действа не с насилие, а със силата на моралното въздействие и човеколюбието. Славянинът трябва съвършено да изключи насилието от живота си, защото насилието прилича на остър нож, който не позволява никакъв господар, никакво добро, никакво право, освен правото на оногова, в чиято ръка се намира. А тоя нож, с който отрязваш главата на други, със същия нож ще отрежат и твоята глава, ако попадне той в чужда ръка. Славяните не трябва да поддържат политиката на точилото и ножа; тази е най-старата политика, която съществува от памет-века — че ножът трябва да се точи, че без точило не може и без нож не може. Но ние питаме: "От хиляди векове насам всичките ножове, де са? Нали трябва да се правят всяка

година все нови ножове и точила?” И ножът и точилото се изхабяват. Най-последно, какво печели ножът? Изхабява се. Какво печели точилото? — И то се изтрива и се смалява. Това показва, че всички народи, които употребяват тия методи на насилието, физически се изтощават и се похабяват, а морално се смаляват и обезобразяват. А това, казано на съвременен език, значи: израждат се. Следователно, точилото и ножът — това е една човешка система, измислена, която не е създадена от природата, няма никаква подкрепа в природата и е осъдена в края на фалит. Всеки народ, всяко общество, всеки индивид, всички, които си служат с насилието и неправдата, самоосъждат се и ще погинат.

И в живота на славяните има ред доказателства за потвърждение на тая истина. Така, стара Русия, след като много време заплашваше Англия в политическо отношение, какво спечели? Спечели Японската война, Общоевропейската война и всички настоящи противоречия. Какво добро и донесе Японската война? — Правилното и тактично отстъпление на Куропаткина. Какво и донесе Всеобщата война? — Вземането на Цариград на книга. А знаете ли, това на какво прилича? Когато ние се намираме при някой богат човек и той си мери житото, а ние броим крините му и си въобразяваме, колко крини ще ни даде в заем, и си ги запишем тия крини на кредита си: “Цариград е наш”. Тоя Цариград е една ябълка на раздора, която създаде най-голямата язва на славянска Русия: тя притежаваше най-обширната част на Земята, която някога е била давана на един народ, от когото помни историята. Наместо да използва това несметно богатство, тя се занимаваше с въпроса за Цариград и проливите, с оглед на своето бъдеще надмощие в света, да стане една от най-силните държави. Тя се занимаваше, значи, с трудната задача на онзи митически разказ за милийския цар Левпул, който накарал своите учени хора да пробият най-тънката цев и да изчислят, за колко време ще може да се прекара през тази цев всичката вода на Земята. Тия странични въпроси отслабиха Русия морално и нова Русия показва сега пътя, по който трябва да вървят, именно, пътя на самопожертвуването — който има много, трябва да раздава, а не да се стреми да заграбва.

Във всички славянски млади държави: Чехословашко, Полша, Югославия, България, проникват неизбежно старите схващания и методи.

На славяните ние препоръчваме следните четири неща:

Великият закон на битието е произвел четири лъча от себе си и ги е проектирал в света. Тия лъчи са: **Светлината, Животът, Любовта и Свободата. Всеки народ, за да намери своя път, трябва да има светлина в ума си; всеки народ, за да може да постигне целта си, необходимо е да има съзнателен живот в душата си; той трябва да има чисто и непокуварено сърце — трябва да разбира методите на Любовта, която е една от най-могъщите сили, които свързват живите същества и ги подготвят за вътрешния смисъл на живота — и на края — Свободата, която трябва да внесе хармония в човешкия дух, да примири всички противоречия и да даде правилна насока на всички сили, умствени, духовни и физически, към една велика цел — Божественото в света.** Само чрез тия четири лъча ще изгрее новият живот и ще се появи новата култура, която ще даде нова насока на славяните и на всички други народи — към великата цел на обединението им.

Съдържание

ВЛИЯНИЕТО НА СЛЪНЧЕВАТА ЕНЕРГИЯ	2
СЕГАШНОТО ПОЛОЖЕНИЕ НА ЧОВЕЧЕСТВОТО.	6
СРАВНИТЕЛНИЯТ БИОЛОГИЧЕСКИ ПРОЦЕС.	8
АНАЛОГИИ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ – НОВИТЕ ХОРА	
СТАРОТО И НОВОТО ЧОВЕЧЕСТВО.	12
ИНВОЛЮЦИЯ И ЕВОЛЮЦИЯ – МЕТОДИТЕ НА НОВИЯ ЖИВОТ	
ПРЕД НОВАТА ЕПОХА	15
РАЗВИТИЕТО НА НАРОДИТЕ	
ИДВАНЕТО НА ШЕСТАТА РАСА	
УМЪТ, СЪРЦЕТО И ВОЛЯТА.	
ВЛИЯНИЕТО ИМ ВЪРХУ ЖИВОТА–	
ФОРМА, СЪДЪРЖАНИЕ И СМИСЪЛ НА ЖИВОТА.	19
ПОВЕЧЕ СЪЗНАНИЕ И СВЕТЛИНА!	23
РАЗУМНИТЕ СИЛИ В ЖИВАТА ПРИРОДА	27
РАЗУМНОСТТА, ПРОЯВЕНА В УСТРОЙСТВОТО НА ОРГАНИЗМИТЕ –	
СВЕЩЕНИЯТ ЗАКОН	
КЪМ ВЕЛИКАТА ЦЕЛ	30
ПРИЧИНИТЕ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ АНТАГОНИЗЪМ. УСЛОВИЯТА ЗА	
ОБЕДИНЕНИЕТО НА СЛАВЯНИТЕ И НА ВСИЧКИ ДРУГИ НАРОДИ, КОИТО	
ТЪРСЯТ СВОЕТО БЛАГО. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕТО НА СЛАВЯНИТЕ, КАТО	
НОСИТЕЛИ НА НОВОТО В ЧОВЕЧЕСТВОТО	